

**АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО
„ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“
БИЈЕЉИНА**

**ПЛАН ПОСЛОВАЊА
ЗА 2016. ГОДИНУ**

Оснивач: Скупштина Града Бијељина

Пословно име: Акционарско друштво „Водовод и канализација“ Бијељина

Основна (претежна) дјелатност: Прикупљање, пречишћавање и снабдјевање водом и канализација

Матични број: 1412558

ПИБ: 4400307860000

Сједиште: Хајдук Станка број 20, Бијељина

Бијељина, фебруар 2016. године

САДРЖАЈ

1. ПРОФИЛ ДРУШТВА	3
1.1. Историјат Друштва	3
1.2. Нормативни оквир рада Друштва	3
1.3. Извори финансирања пословања	4
1.4. Организациона структура	5
2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ДРУШТВА У 2016. ГОДИНИ	6
3. ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ПОСЛОВАЊА ЗА 2016. ГОДИНУ	6
3.1. Физички обим активности у 2015. годину	6
3.2. Остварени финансијски резултата за 2015. годину	7
4. ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ СЛУЖБИ И ОДЈЕЉЕЊА У ПЛАНСКОМ ПЕРИОДУ 7	
4.1. ЕКОНОМСКО –ПРАВНИ СЕКТОР	8
4.1.1. Служба за правне, кадровске и опште послове	8
4.1.2. Служба наплате, читавања и искључивања водомјера	11
4.1.3. Служба за финансијско-рачуноводствене и комерцијалне послове	12
4.2. ТЕХНИЧКИ СЕКТОР	14
4.2.1. Служба за производњу и дистрибуцију воде	14
4.2.2. Служба за одржавање цјевовода и изградњу водоводне мреже	15
4.2.3. Служба за пројектовање и развој	16
4.2.4. Служба за управљање водоводном мрежом	17
4.2.5. Служба за лабораторију и лабораторијске послове	20
4.2.6. Служба за канализацију	21
4.3. СТРУЧНА СЛУЖБА УПРАВЕ ДРУШТВА	22
4.3.1. Маркетиншко – медијска промоција пословних активности	22
4.3.2. Одјељење за информационе технологије.....	23
4.3.3. Одјељење за заштиту животне средине.....	24
4.4. ОДЈЕЉЕЊЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ	24
5. ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ И ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ	25
5.1. Планирани приходи	27
5.2. Планирани расходи	30
5.3. Планирани пословни резултат	33
5.4. План нето новчаних токова	34
5.5. Управљање ризицима	34
5.5.1. Кредитни ризик	34
5.5.2. Ценовни ризик	35
5.5.3. Ризик ликвидности	35
5.5.4. Ризик новчаног тока	36
6. ПРОГРАМ ИНВЕСТИЦИЈА И КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ.....	37
7. ПЛАН ЉУДСКИХ РЕСУРСА	39
8. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА ИЗГРАДЊЕ КАНАЛИЗАЦИЈЕ У БИЈЕЉИНИ	40
9. ЗАКЉУЧАК	43

1. ПРОФИЛ ДРУШТВА

1.1. Историјат Друштва

А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина је издвајањем из комуналне радне организације „4. јули“ започело са радом као Јавно предузеће „Водовод и канализација“ Бијељина дана 31. јула 1991. године са основном дјелатношћу експлоатације, пречишћавања и дистрибуције воде. У наредних неколико година Друштво је прошло кроз неколико својинских трансформација, а након доношења Одлуке о трансформацији основног јавног државног предузећа у акционарско друштво од 29. децембра 1999. године започет је процес трансформације у акционарско друштво. Од јула 2004. године ово друштво послује под називом Акционарско друштво „Водовод и канализација“ Бијељина.

Данас А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина функционише као савремено друштво са сталном тенденцијом ка усавршавању и проширењу основне дјелатности. Основни капитал Друштва данас износи 10.009.225 КМ.

Након завршетка процеса приватизације, структура акцијског капитала друштва је сљедећа:

- Општина / Град Бијељина - 65%
- ПРЕФ РС А.Д. Бања Лука - 10%
- Фонд за реституцију РС А.Д. Бања Лука – 5% и
- Ситни акционари – 20%.

У претходних неколико година број запослених, посебно младих лица са високом стручном спремом, се повећао што је евидентно подигло на виши ниво квалитет професионалност и стручност у обављању основне дјелатности.

Друштво је успјело да од водоводног система који је до 1992. године снабдјевао око 30.000 становника изгради систем који данас снабдијева три пута више становника.

1.2. Нормативни оквир рада Друштва

За разлику од других организационих облика привредних друштава, јавна комунална предузећа имају своје специфичности, обзиром да јединица локалне самоуправе, у кокретном случају Град Бијељина, има непосредан управљачки утицај, па се сходно томе редовно пословање А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина не може посматрати само и искључиво по правилима тржишне утакмице, него је њен нормативни оквир рада ограничен, не само прописима који важе и за друга привредна друштва него и сљедећим законским и подзаконским прописима и то:

- Закон о систему јавних служби („Сл. гл. РС“, број 68/07 и 109/12);
- Закон о јавним предузећима („Сл. гл. РС“, број 75/04 и 78/11);
- Закон о уређењу простора и грађењу („Сл. гл. РС“, број 40/13);
- Закон о привредним друштвима („Сл. гл. РС“, број 127/08, 58/09, 100/11 и 67/13);
- Закон о комуналним дјелатностима („Сл. гл. РС“, број 124/11);
- Закон о водама („Сл. гл. РС“, број 50/06);
- Одлука о водоводу и канализацији на подручју општине Бијељина („Сл. гл. општине Бијељина“, број 11/12);
- Закон о јавним набавкама („Сл. гл. БиХ“, број 39/14);

- остали позитивни прописи Босне и Херцеговине, Републике Српске (нпр. област рада, санитарна област, итд.) и општим актима овог Друштва (Статут Друштва, Етички кодекс, правилници из области радних односа, јавних набавки, прикључењу објеката на водоводну и канализациону мрежу, регистрације корисника, итд).

Осим поменутих позитивних прописа, А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина у свом пословању директно примјењује и прописе из области рачуноводства - Закон о рачуноводству и ревизији, Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде ревизије.

У конкретном случају, правне основе за израду и доношење Плана пословања за 2016. годину (у даљем тексту: План пословања) садржане су у одредбама члана 5. и 10. Закона о јавним предузећима („Сл. гл. РС“, број 75/04 и 78/11), члана 304. Закона о привредним друштвима („Сл. гл. РС“, број 127/08), члана 30. Статута А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина број СА-1739-4/11 од 25. августа 2011. године, Закона о рачуноводству и ревизији („Сл. гл. РС“, број 94/15), Међународним рачуноводственим стандардима, Међународним стандардима ревизије као и у усвојеном трогодишњем Плану пословања А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина за период 2014 – 2016. година број 345/14 од 13. фебруара 2014. године.

Након усвајања овог једногодишњег План пословања, исти се доставља сљедећим институцијама и организацијама на разматрање и даље поступање а како слиједи:

1. Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске;
2. Главном ревизору јавног сектора Републике Српске и
3. Европској банци за обнову и развој (у даљем тексту: ЕБРД) сходно Одломку 3.01. тачка (б) став (5) Пројектног уговора закљученог у вези са одобреним зајмом за изградњу канализационог система Града Бијељина.

Управа Друштва прати реализацију како трогодишњег тако и једногодишњег усвојеног Плана пословања и по потреби предлаже њихово ревидирање и усаглашавање ради прилагођавања истих потребама и кретањима на тржишту.

О реализацији послова и активности утврђених Планом пословања редовно се информишу органи управљања овог Друштва с тим да органи интерне и екстерне ревизије врше редовну контролу његове реализације о чему се подносе одговарајући ревизорски извјештаји у складу са Законом.

1.3. Извори финансирања пословања

Средства за финансирање текућег пословања, ово Друштво директно обезбјеђује из сопствених извора и то по правилу пружањем услуга и остваривањем прихода из његове основне и споредне дјелатности.

Кад су у питању капиталне инвестиције, средства за њихову реализацију се у највећој мјери обезбјеђују из кредитних и донаторских средстава. Нпр, за реализацију Пројекта изградње канализационог система града Бијељина обезбјеђена су кредитна средства ЕБРД-а у износу од 12.000.000 Евра и донаторска средства у износу од 11.366.000 Евра, а поменути пројекат је проглашен од стране ЕБРД-а за најуспјешнији међународни пројекат у региону.

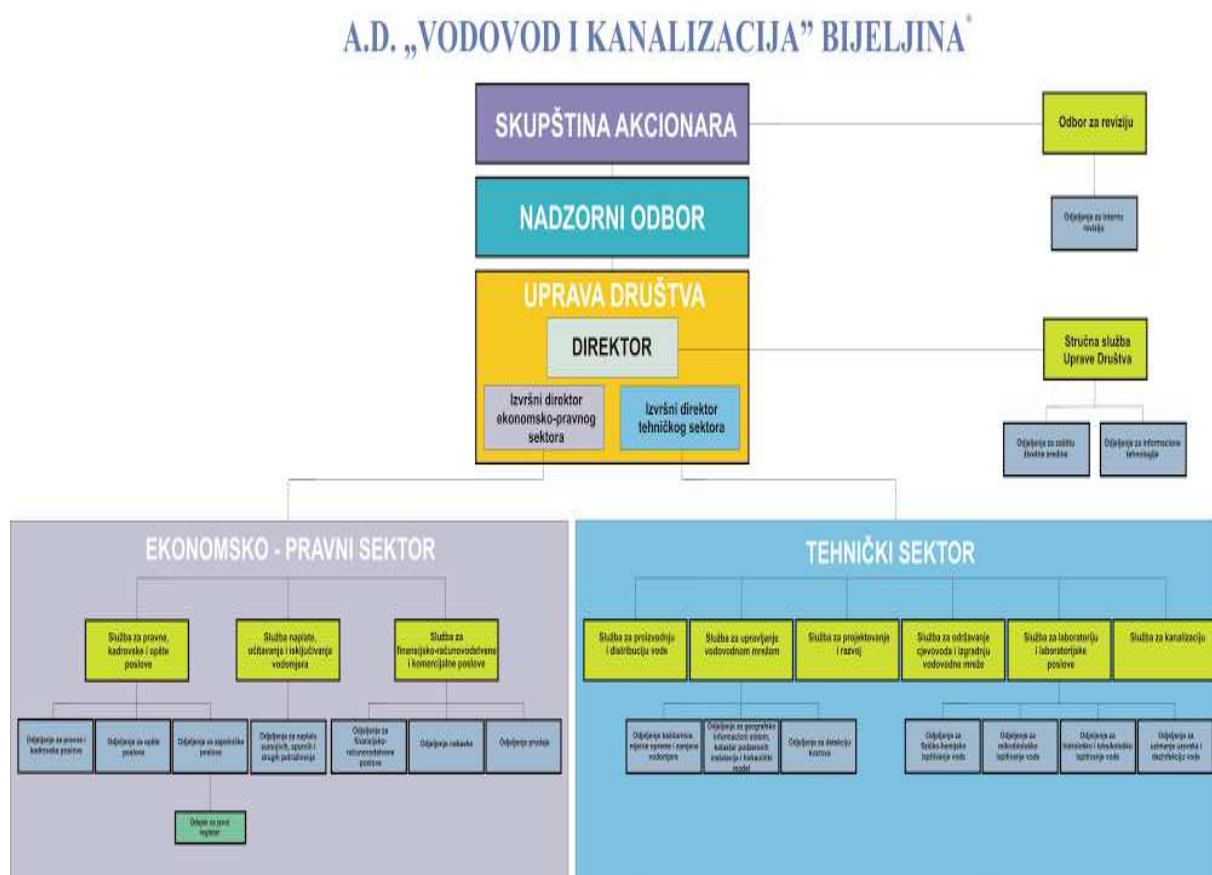
1.4. Организациона структура

Према Статуту овог Друштва, органи А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина су:

1. Скупштина акционара;
2. Надзорни одбор;
3. Управа Друштва и
4. Одбор за ревизију

Унутрашња организација и систематизација радних мјеста ближе је одређена Одлуком о утврђивању основне унутрашње организација Друштва – макроорганизација (донесена од стране Надзорног одбора) као и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста кога доноси Управа Друштва а којим се врши даља конкретизација основне унутрашње организације и формирају радна мјеста по организационим јединицама.

У наставку је дат шематски приказ макроорганизације Друштва:

*Šema unutrašnje organizacione strukture A.D. „Vodovod i kanalizacija“ Bijeljina – makroorganizacija utvrđena je Odlučkom o utvrđivanju unutrašnje organizacije A.D. „Vodovod i kanalizacija“ Bijeljina – makroorganizacija br. NO-1239-10/12 od 22. maja 2012. godine i izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju unutrašnje organizacije A.D. „Vodovod i kanalizacija“ Bijeljina – makroorganizacija br. NO-3074-2/13 od 12. novembra 2013. godine

DIREKTOR

Predrag Perković
diplomirani pravnik

2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ДРУШТВА У 2016. ГОДИНИ

Кључни оперативни циљеви у 2016. години су:

- очувати уредно снабдијевање водом свих регистрованих потрошача као и одвођење фекалне и кишне канализације;
- одржати постигнути ниво хемијско – бактериолошке исправности воде;
- наставити активности на смањењу губитака воде у мрежи;
- побољшати услове водоснабдијевања повећањем његове функционалности, санацијом постојеће мреже, опремањем мјерно – регулационом опремом, те неопходним набавкама замјенских пумпних агрегата и друге опреме као и средстава рада;
- обезбиједити исправност водомјера у складу са Законом;
- стална и континуирана примјена ISO стандарда 9001 и 14001 у свим пословним процесима Друштва;
- створити услове за прикључење нових корисника на водоводну и канализациону мрежу;
- обезбиједити благовремену и уредну наплату потраживања од купаца и корисника услуга;
- предузети све потребне мјере како би се одржао проценат наплате потраживања преко 90 % а степен сумњивих и спорних потраживања свео на 5 %;
- спроводити поступке јавне набавке роба, услуга и радова у складу са Законом о јавним набавкама;
- рационално користити новчана средства, обезбиједити ликвидност и солвентност Друштва;
- завршетак радова на изградњи и пуштање у рад постројења за пречишћавање отпадних вода за чију изградњу су обезбјеђена донаторска средства у износу од 7.000.000,00 € у сљедећим омјерима: 4.000.000 € од Шведске агенције за међународни развој и сарадњу („SIDA“) и 3.000.000,00 € од Европске комисије („ЕС Grant“); вриједност уговорених радова је 7.031.644,00 €, а рок за реализацију пројекта је фебруар 2016. године;
- почетак реализације пројекта „ОРИО“ и
- обезбиједити функционисање (одржавање и развој) информационог система Друштва.

3. ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ПОСЛОВАЊА ЗА 2016. ГОДИНУ

3.1. Физички обим активности у 2015. години

Приликом израде овог Плана пословања, једна од полазних основа је свакако физички (и квантитативни) обим активности остварен у пословној 2015. години.

Будући да приходи од испоруке воде и канализације на основу остварених резултата за 2015. годину чине око 82% укупних прихода, посебан акценат је стављен на планирање истих за 2016. годину.

Након неколико последњих година у којима је било примјетно смањење количина испоручене воде, у 2015. години је остарено повећање испоручене количине воде у односу на 2014. годину за 2,87%. То је прије свега резултат прикључења нових корисника на систем водоснабдјевања, откривања и санкционисања нелегалне потрошње воде, као и редовне замјене водомјера.

Имајући у виду претходно наведено, Планом пословања за 2016. годину предвиђено је да количина испоручене воде буду већа за 2% у односу на 2015. годину. Оправданост за планирано повећање налазимо у чињеници да су у 2016. години планиране активности које су усмјерене на обезбјеђење нових донаторских средстава која би била директно усмјерена на финансирање прикључења нових корисника на водоводну мрежу, посебно на дијелу тзв. Сјеверног прстена на који се према постојећим процјенама може прикључити и до 1.750 нових потрошача. Такође, у 2016. години неће доћи до промјене цијена воде и канализације у односу на 2015. годину што, према нашим очекивањима неће довести до драстичније рационализације воде која је била присутна у претходним годинама као резултат корекција цијена воде и канализације а посебно код најбројније категорије потрошача.

Физички обим реализације услуга одвођења отпадних вода у 2015. години већи је у односу на планиране количине. То је прије свега резултат веома успјешне реализације Пројекта изградње канализационог система и прикључења корисника на исти. И за 2016. години је планирано повећање физичког обима поменутих услуга за око 2%.

У оквиру осталих услуга (изградња водоводне мреже, израда прикључака, баждарење водомјера и др.) физички обим активности је планиран на основу остварења у 2015. години.

3.2. Остварени финансијски резултат за 2015. годину

Планом пословања за 2015. годину планирана је бруто добит у износу од 193.450 КМ. На основу оствареног резултата у 2015. години остварена је бруто добит у износу од 561.803 КМ.

У структури прихода није било значајнијих одступања у односу на план тако да су у 2015. години приходи остварени са око 98% у односу на план.

Када су у питању трошкови, они су у 2015. години остварени у износу од 7.690.242 КМ што је 6,11% мање у односу на планиране трошкове.

4. ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ СЛУЖБИ И ОДЈЕЉЕЊА У ПЛАНСКОМ ПЕРИОДУ

У плану пословања за 2016. годину, приказаћемо планиране активности по службама и одјељењима које би требало да буду реализоване у предстојећој пословној години.

План пословања садржи и најзначајније показатеље који се односе на планиране приходе, расходе и планирани финансијски резултат, програм инвестиција и капиталне издатке, изворе финансирања планираних инвестиција и реализацију кредита ЕБРД-а за изградњу канализационог система Града Бијељина.

4.1. ЕКОНОМСКО – ПРАВНИ СЕКТОР

4.1.1. Служба за правне, кадровске и опште послове

Дјелокруг рада Службе за правне, кадровске и опште послове обухвата велики број различитих активности и послова који су према свом карактеру и врсти груписане у надлежности три одјељења као три унутрашње организационе јединице и то: **Одјељење за правне и кадровске послове, Одјељење за опште послове и Одјељење за заједничке послове (са Одсјеком за јавни регистар).**

Структура послова које Служба за правне, кадровске и опште послове обавља јасно показује да постоји један велики број редовних односно текућих послова од чијег уредног, благовременог и квалитетног извршавања зависе друге службе и нормално функционисање пословања предузећа у цјелини као и један број ванредних послова који се ad hoc јављају а који су узрочно везани за обављање редовних послова.

Одјељење за правне и кадровске послове планира да у 2016. години настави све своје редовне послове и активности и то: послови цјелокупне екстерне службене кореспонденције Управе Друштва и других органа управљања, припремни послови за потребе утужења корисника комуналних услуга – дужника, послови принудне наплате потраживања путем надлежних судова (парнични, извршни, кривични, стечајни, ликвидациони, ванпарнични и прекршајни поступци), послови сачињавања свих врста уговора, потврда, рјешења, одлука, закључака и записника за потребе органа Друштва, увјерења, обавјештења, дописа, вођење архивске и електронске евиденције кадрова, послови вођења књига различитих евиденција (пријем и отпрема поште, пријем и отпрема судских поднесака, евиденција закључених уговора, евиденција норматива Друштва и друго), рефундирање боловања и породилског одсуства и других активности из дјелокруга рада Одјељења за правне и кадровске послове.

Поред редовних послова и активности, Одјељење за правне и кадровске послове ће у 2016. години имати и велики број ванредних послова који су по својој природи, тежини и одговорности изузетно значајни, а то су:

- **нормирање општих аката Друштва** а прије свега Правилника о раду, Етичког кодекса, Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности, Правилника о канцеларијском пословању, Правилника о јавним набавкама, Пословника о раду Комисије за јавне набавке, Пословника о раду Скупштине акционара, Управе Друштва и Одбора за ревизију, Правилника о пословним тајнама, Правилника о интерној електронској комуникацији и др ;
- **наставак ревизије старих судских предмета** – у периоду од 2007. године па до данас покренуто је преко 3.000 судских предмета принудне наплате. Имајући у виду чињеницу да судови 2007, 2008. и 2009. године нису ажурно проводили активности на доношењу мериторних судских одлука те да дио потраживања из тог периода још увијек није наплаћен, Одјељење за правне и кадровске послове у 2016. години планира да дио најстаријих предмета ревидира на начин да констатује да ли су се стекли услови за покретање извршних поступака, да ли су измирен судски трошкови, да ли је главни дуг досуђен судском одлуком измирен или је у току репрограм дуга, да ли су тужени/извршиоци у међувремену ступили у радни однос односно постали корисници пензија, да ли су тужени/извршиоци у међувремену стекли покретну или непокретну имовину, а све то у циљу проналаска

најадекватнијег модуса за окончање покренутих поступака принудне наплате најстаријих потраживања;

- **формирање софтверских апликација за потребе Одјељења** – почев од 2011. године у овом Одјељењу се јавила потреба за двије софтверске апликације и то: апликације за сакупљање доступних заузетих судских ставова и одлука, као и апликације за евиденцију запримљених и отпослатих поднесака, дописа и других докумената;
- **стручно усавршавање радника;**
- **провођење обуке приправника у складу са општим дијелом програма и**
- **ревизија радних односа запослених са аспекта остварености услова за одлазак у пензију.**

Одјељење за опште послове у 2016. години наставиће обављати своје редовне активности и то: хигијенско и техничко одржавање једноставнијих кварова у дворишту и објекту Управне зграде, Водоторња и у Хасама, послови превоза чланова Управе Друштва и других радника као и надзор односно провођење других потребних активности и радњи у циљу превенције од неовлашћених улазака у све објекте у власништву Друштва као и све друге активности из дјелокруга рада Одјељења за опште послове.

Поред редовних послова и активности, Одјељење за опште послове ће у 2016. години споводити и читав низ ванредних послова од којих су најзначајнији:

- увезивање видео и алармног надзора са ЦЈБ Бијељина и другим надлежним институцијама;
- унапређење техничког обезбјеђења Изворишта воде за пиће „Грмић“;
- санација фасаде објекта „Водоторањ“;
- климатизација канцеларија у објекту Управне зграде Друштва;
- уређење портирнице у Хасама и на Изворишту воде за пиће „Грмић“ и уређење просторија у објекту „Водоторањ“ и
- одржавање – реконструкција дијелова пословног објекта Управне зграде и круга дворишта.

Одјељење за заједничке послове у 2016. години наставиће обављати своје редовне послове и то: послове заштите на раду и ППЗ, послове архивирања цјелокупне архивске грађе Друштва, послове канцеларијског пословања, послове регистрације и пререгистрације корисника, послове ажурног вођења софтверских апликација из дјелокруга рада Одјељења, као и све друге активности из дјелокруга рада Одјељења за заједничке послове.

Осим редовних послова, у Одјељењу за заједничке послове се у 2016. години очекује обављање читавог низа ванредних послова и активности и то:

- пререгистрација „старих“ корисника комуналних услуга и
- електронско архивирање архивске и друге писане грађе Друштва.

Заштита и здравље на раду и противпожарна заштита представљају дјелатност од општег друштвеног интереса и регулисане су ресорним законима и потребним правилницима. У том смислу све већи значај се даје овим областима, а посебно активностима које су усмјерене на обезбјеђење што сигурнијег и безбједнијег рада, као и смањењу штета проузрокованих пожарима.

У 2016. години Одјељење за заједничке послове у Служби за правне, кадровске и опште послове планира да путем својих овлашћених референата обави низ сљедећих активности из области заштите на раду:

- у сарадњи са Управом Друштва закључи полису колективног осигурања запослених;
- два пута годишње изврши санитарни преглед радника из Службе за производњу и дистрибуцију воде као и радника Службе за лабораторију и лабораторијске послове;
- организује периодични систематски преглед радника који раде на пословима са повећаним ризиком;
- обави љекарске прегледе за нове радника али и за раднике који се прераспоређују на друго радно мјесто;
- изврши набавку и подјелу заштитних средстава и заштитне опреме за све раднике према утврђеном плану набавке и роковима трајања;
- изврши периодични преглед средстава рада, машина и опреме у објектима Хасе и Љесковац, те од овлаштене установе обезбједи употребне дозволе, стручне налазе и потребне атесте;
- у циљу смањења ризика, опасности и штетности на радним мјестима отклони све уочене недостатке на средства за рад, машинама, опреми и грађевинским објектима;
- изврши периодични преглед трафо станице ЖТС 10/0,4 КВ Бустер станице у Љесковцу и блиндираних трафо станица БТС 10/0,4 КВ Извориште 1,2 и 3 на Изворишту воде Грмић (обавеза прописана Законом о заштити на раду и Правилником о техничким нормативима за заштиту нисконапонских мрежа и припадајућих трансформаторских станица);
- изврши периодични преглед високонапонске изолационе заштитне опреме (високонапонске чизме, високонапонске рукавике и др.);
- континуирано прати набавку нових средстава за рад и обезбјеђење потребне техничке документације са упутствима за рад и употребним дозволама, као и обавезно упознавање радника са техничким карактеристикама новонабављених средстава;
- вршити обуку, провјеру знања из области заштите и здравља на раду и обезбјеђење потребних стручних налаза;
- накод извршеног техничког прегледа и добијања употребне дозволе за Пречистач отпадних вода у Великој Обарској уради периодични преглед средстава рада, машина и опреме, као и громобранских инсталација и
- изврши допуна Акта о процјени ризика за новоформирана радна мјеста на Пречистачу отпадних вода у Великој Обарској (обавеза прописана Законом о заштити на раду) и уради систематски преглед радника распоређених на Постројењу.

Планиране активности из области противпожарне заштите у току 2016. године су следеће:

- контола и сервисирање апарата за почетно гашење пожара (два пута годишње за старије апарате, а за апарате новијег датума израде једном годишње);
- контрола и сервисирање апарата за почетно гашење пожара из теретних моторних возила, возила која користе плин и грађевинских машина;
- набавка и замјена противпожарних апарата којима истиче вијек употребе или имају другу техничку неисправност;
- техничко и функционално испитивање уличних хидраната, мјерење статичког и динамичког притиска и обезбјеђење потребних извјештаја (обавеза која проистиче из Закона о заштити од пожара);
- преглед и испитивање хидрантске мреже у управној згради и осталим објектима и израда потребног извјештаја о извршеној стручној контроли;
- контрола система за дојаву пожара у управној згради (два пута годишње);
- обавијестити Републички инспекторат за заштиту од пожара и професионалне ватрогасне јединице Бијељина о броју и локацији новоуграђених хидраната у водоводни систем на подручју Града Бијељина;
- обука и провјера знања из области заштите од пожара у складу са планом и програмом обуке као и важећим законом;
- у сарадњи са Службом пројектовања и развоја изнаћи могућност уградње 2-3 надземна хидранта код објеката на Изворишту воде за пиће „Грмић“;
- превентивно дјеловање и стално упознавање запослених о начину дјеловања и откривања узрока настанка пожара, начину гашења и сарадњи са ватрогасном јединицом;
- извршити периодични преглед трафо станице на Бустер станици у Љесковцу блиндираних трафо станица БТС 10/0,4 КВ Извориште 1,2 и 3 на Изворишту воде Грмић;
- извршити набавку и постављање надземног ормара са припадајућом опремом за надземни хидрант NX-1 код Управне зграде.

4.1.2. Служба наплате, читавања и искључивања водомјера

У току 2016. године Служба наплате, читавања и искључивања водомјера планира спровођење следећих редовних активности:

- мјесечна достава рачуна уз истовремену наплату потраживања, читавање потрошње корисника из области привреде, предузетника, КС-ЗЕВ-а, јавних установа и домаћинстава;
- искључење корисника у случају неплаћања рачуна у роковима доспјећа и иницирање одговарајућих поступака принудне наплате преко Службе за одржавање водоводне мреже и Службе за правне, кадровске и опште послове;
- предузимање потребних активности у циљу обезбјеђења што ефикасније наплате доспјелих потраживања по рачунима за утрошену воду тако да проценат наплате буде преко 90%, а сумњива и спорна потраживања максимално 5% од укупних потраживања;

- континуиране активности на интервенцијама – рекламацијама по захтјевима и приговорима корисника услуга, као и изналажење рјешења у циљу прикључења нових корисника услуга;
- спровођење редовних контрола и предузимање одговарајућих мјера у случају злоупотребе и забрањених активности грађана, нередовних плаћања рачуна и сл.;
- подношење пријава надлежним инспекцијским органима, полицији и другим органима у и изван АД „Водовод и канализација“ Бијељина“;
- сарадња са Управом и другим службама Друштва у циљу превазилажења насталих проблема;
- организовање редовних и ванредних контрола рада инкасаната а у циљу праћења квалитета њиховог рада и односа према корисницима наших услуга, остварених нивоа наплате и предаје дневних пазара, примјене мјера заштите на раду и сл.;
- праћење и отклањање неусаглашености, спровођење корективних и превентивних мјера а све у складу са системом квалитета ИСО 9001 и
- организовање обуке са новим технологијама и посјета другим водоводним друштвима и произвођачима опреме.

4.1.3. Служба за финансијско – рачуноводствене и комерцијалне послове

Активности Одјељења за финансијско – рачуноводствене послове су:

- вођење главне књиге, контирање, припрема и књижење свих пословних промјена;
- вођење помоћне књиге у коју спадају сљедеће књиге: основних средстава, материјалног књиговодства, обрачуна плата, књиговодство купаца и књиговодство добављача;
- обрачунавање пореза на плате, ПДВ (мјесечни обрачун) и
- израда „завршног рачуна“.

Активности Одјељења набавке:

Након утврђеног приједлога Плана пословања А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина за 2016. годину, као и приједлога програма инвестиција Друштва за наведену годину, Одјељење набавке ће у складу са важећим прописима спроводити набавку материјално-техничких средстава и опреме по Плану набавке Друштва за 2016. годину.

Активност Одјељења набавке су:

- предлаже формирање комисије за провођење поступака јавне набавке, припрема и израђује тендерску документацију с обзиром на предмет и вриједност набавке и врши избор поступка јавне набавке према моделима стандардне тендерске документације;
- припрема објављивање обавјештења о набавци електронским путем путем оператера ГО – просите информациони систем за онлине објаву обавјештења у поступцима

јавних набавки или објавом у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, шаље позиве потенцијалним понуђачима;

- припрема и спроводи активности око обезбјеђења, односно достављања тендерске документације заинтересованим лицима који исту затраже путем поште или електронски;
- интерно покреће процес набавке у Друштву приједлогом за покретање поступка јавне набавке;
- израђује приједлоге и коначне текстове одлука о додјели уговора или одлуке о поништењу поступка у случају недовољног броја квалификованих понуда и израђује уговоре о јавној набавци са изабраним добављачем;
- спроводи поступак јавне набавке по налогу руководиоца службе и израђује план приоритета јавне набавке у зависности од уговореног посла. Приоритетне су набавке роба/услуга/радова чија је вриједност у категорији домаћих вриједносних разреда који су прецизно утврђени Законом о јавним набавкама и проводе се путем отвореног поступка, ограниченог поступка или преговарачког са и без објаве обавјештења, док се набавке роба/услуга/радова чија је вриједност до 6.000 КМ проводи путем директног споразума у складу са Законом и
- подноси извјештај о спроведеним поступцима јавних набавки путем оператера Wispra информациони систем за онлине доставу извјештаја о спроведеним поступцима јавних набавки, Управи Друштва и Надзорном одбору за период између двије сједнице.

Наиме, све активности Одјелења набавке могу се сврстати у четири групе послова и то:

- 1. Планирање набавке:** планирање набавке робе/услуге/радова према усвојеном Плану набавке за 2016. годину, а све у складу са Законом о јавним набавкама; припрему и расписивање тендера и провођење поступка јавне набавке до коначног избора добављача; израду приједлога и коначних текстова одлука, уговора и обавјештења за објаву набавке у „Службеном гласнику БиХ“, извјештаја Агенцији за јавне набавке и Надзорном одбору.
- 2. Реализација набавке:** слање поруџбенице за уговорену или сукцесивну набавку на основу уговора о јавној набавци роба/услуга/радова; пријем робе/услуга евидентирањем доставнице и фактуре добављача за робу/услугу по поруџбеници наручиоца; испоруку фсо магацин Друштва.
- 3. Контрола набавке:** формирање налога за пријем у магацин, сачињавање записника о примопредаји робе, у случају рекламација робе израда књижних обавјести који се достављају добављачима, унос и сређивање цјелокупне документације (компјутерска обрада података) и
- 4. Свакодневни послови:** магацинско пословање, примање и издавање робе из магацина у складу са прописаним процедурама Друштва, као и друге текуће послове.

Активности Одјелења продаје:

Одјелење продаје у Служби за финансијско – рачуноводствене и комерцијалне послове, на директан начин, се бави прометовањем свих роба, радова и услуга које А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина може понудити тржишту а да при томе овакав

поступак у цјелости буде започет и завршен у једној организационој цјелини овог Друштва. У Одјељењу продаје се обавља поступак продаје роба, радова и услуга почев од планирања продаје, утврђивања цјеновника, промоције производа, анализе наруџбеница, припремање понуда, предмјера или предрачуна, праћења реализације уговора и радних налога, фактурисања па све до наплате потраживања по овом основу.

Ово Одјељење врши избор врста роба, радова и услуга које се могу понудити тржишту, утврђује њихову цијену те врши избор стратегије маркетиншког наступа везаног за продају и на крају начин обезбјеђења наплате потраживања, наплату у цијелини и све оно што претходи поменутиим фазама. Производи које А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина може понудити тржишту су вода (унапријеђење продаје), водоводни и канализациони материјал, изградња водоводних и канализационих линија и прикључака, одржавање и поправка линија и прикључака трећим лицима, услуге канализације, услуге пројектовања, услуге одржавања кишне канализације, услуге кориштења специјалних возила и лабораторијске услуге везане за анализу воде.

Посебно би требало нагласити потребу да се, у години која је обухваћена овим Планом а због обавеза према ЕБРД, на непосредан начин потенцијалним корисницима понуди могућност прикључења на водоводну мрежу тамо гдје су се стекли технички услови за прикључење. Под овим се подразумијева провођење активности које имају за циљ да се у директном контакту са потенцијалним корисницима понуде наше услуге по повољним условима. Поменута активност би била спроведена у три сегмента. Први би се огледао у непосредном контакту са сваким потенцијалним корисником. Други би подразумијевао организовање јавних скупова по насељеним мјестима гдје постоји могућности и интерес везан за нове кориснике, док би последњи сегмент провођења ове активности био позив потенцијалним корисницима путем медија да су се стекли услови за прикључење на водоводну мрежу и да то могу учинити по повољним условима.

4.2. ТЕХНИЧКИ СЕКТОР

4.2.1. Служба за производњу и дистрибуцију воде

У току 2016. године предузимаће се све неопходне мјере и активности на заштити Изворишта воде за пиће „Грмић“, а у складу са свим позитивним прописима Републике Српске и Града Бијељина који регулишу ову област.

Основни циљ свих активности биће усмјерен на спречавање свих врста акцидената и других штетних утицаја на квалитет питке воде Изворишта „Грмић“, као и на саму издашност изворишта.

Подручје непосредне зоне заштите биће и даље под посебним режимом заштите, како у погледу физичког обезбјеђења тако и под сталним санитарним надзором.

У току 2016. године у оквиру Службе за производњу и дистрибуцију воде би требале бити предузете сљедеће активности:

- редовна експлоатација и испорука питке воде потрошачима, укупно планирана количина експлоатисане воде у 2016. години би требало да износи око 6.500.000 м³ воде;
- набавка дезинфекционих средстава за редовно одржавање квалитета питке воде;

- на бунарима Б-7, Б-9, Б-11, Б-11', Б-12, Б-14, Б-15, Б-16 и Б-17 извршити испирање површинског слоја бунара и ослобађање од непожељних честица, као припрему пред љетњу сезону водоснабдијевања грађана питком водом;
- дезинфекција бунара, бунарских колона после испирања и враћање квалитета воде на задовољавајући ниво у бунарима Б-7, Б-9, Б-11, Б-11', Б-12, Б-14, Б-15, Б-16 и Б-17;
- по потреби вршити ремонт система натеге, вертикалних и потопних бунарских пумпи на Изворишту услед дуготрајног рада и старости истих, а услучају ванредних кварова ангажовање трећих лица одређене струке и специјалности;
- освјежење и санација фасаде на згради црпне станице и бунарским кућицама, као и ванредне санације које могу настати услед временских непогода на објектима који су у склопу Изворишта воде за пиће „Грмић“;
- редован сервис разводних ормара код свих бунарских пумпи;
- редован сервис агрегата на Изворишту и евентуална поправка услед ванредних ситуација;
- набавка и уградња одговарајуће електро опреме за прављење нових разводних ормара на Изворишту „Грмић“, ако се појави потреба због старости истих;
- ремонт пумпних постројења и електромотора Б-2, Б-3, Б-7, Б-9, Б-11, Б-11', Б-12, Б-14, Б-15, Б-16 и Б-17 пред почетак љетње сезоне, а радове ће изводити радници водовода;
- извршити радове на хидроизолацији бунарских шахтова;
- одржавање зоне непосредне заштите по Уговору који је склопљен са трећим лицима која ће одржавати зону непосредне заштите кошењем траве и њеним изношењем из круга Изворишта;
- испирање интерних пијезометара на Изворишту „Грмић“ ради узимања узорка за испитивање квалитета подземних вода у служби мониторинга питких вода;
- праћење и мониторинг пијезометарске мреже ради прикупљања података за израду Програма санитарне заштите у току 2016. године;
- у случају потребе извршити поправку система за хлорисање на изворишту услед дуготрајног рада и старости истог, као и у случају ванредних кварова. Уколико настале кварове не буде могуће спровести у сопственој режији биће извршено ангажовање трећих лица одређене струке и специјалности;
- урадити Елаборат о квалитету и резервама подземне воде Изворишта Грмић и
- набавка и замјена нових боца за хлор од 140 кг.

4.2.2. Служба за одржавање цјевовода и изградњу водоводне мреже

Основна активност Службе за одржавање цјевовода и изградњу водоводне мреже је одржавање водоводне мреже и отклањање насталих кварова на истој.

Поред основне активности Службе, иста ће обављати и додатне активности по налогу Службе за пројектовање и развој а прије свега:

- извођење радова на реконструкцији водоводне мреже и прикључака;

- изградња нове водоводне мреже тј. проширење водоводне мреже као и израда нових прикључних водова;
- уградња нових фазонских комада и арматура у чворовима водоводне мреже;
- уградња водомјера са свим потребним фазонским комадима и фитинзима у шахтове или у касете (код стамбених зграда);
- замјена старих и дотрајалих арматурних елемената у водоводној мрежи;
- одржавање моторних возила у оквиру А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина (аутомобили, грађевинске машине и сл.);
- одржавање опреме и алата потребних за рад (пумпе за црпљење воде, агрегат, компресор и сл.);
- изградња АБ шахтова, уградња ЛЖ поклопаца, пењалица;
- монтажни и грађевински радови за потребе других служби (Служби наплате приликом искључења, Служби канализације приликом изградње АБ шахтова и сливника, Служби изворишта приликом монтаже/демонтаже пумпи);
- остали грађевински радови за потребе предузећа (браварски, лимарски, зидарски и сл.) и
- вођење свих евиденција грађевинских књига, грађевинских дневника, радних налога, требовања материјала и сл., као и израда свих потребних извјештаја, окончаних ситуација изведених радова и сл.

С обзиром на горе поменуте активности Службе, потребно је извршити набавку одређених средстава за рад а прије свега:

- камион – кипер носивости 8 тона (полован);
- теретно возило марке „Кеди“ – половано и
- хидраулични бушач (комплет).

4.2.3. Служба за пројектовање и развој

У оквиру плана развоја за 2016. годину предвиђено је да се настави са планирањем и изградњом примарне, секундарне и дистрибутивне водоводне мреже на подручју Града Бијељина а све у циљу побољшања водоснабдијевања становништва и привреде питком водом.

Планиране активности Службе за пројектовање и развој у 2016. години су:

- реконструкција постојеће водоводне мреже у циљу отклањања губитака и уских грла у систему;
- проширење постојеће водоводне мреже на подручјима гдје се захтијевају нови прикључци;
- израда нових водоводних прикључака на водоводну мрежу, процјена је око 7 стамбено – пословних објеката и 500 индивидуалних прикључака;

- израда идејног пројекта дијела дистрибутивне водоводне мреже за насеља Јужног прстена са неопходним геодетским снимањем терена дужине 175 км;
- претварање система натеге у индивидуалне бунаре. Планирано је да се у постојеће бунаре уграде потопне бинарске пумпе одговарајућег капацитета, укључујући сву неопходну хидромашинску и електро опрему;
- хидроизолација бинарских и ревизионих шахти на изворишту Грмић хидроизолационим премазима; и
- набавка рачунара и лиценцираног софтвера, обука кадрова за рад са набављеним софтвером, едукација кадрова кроз праћење семинара, набавка стручне литературе, стандарда, прописа, техничке и остале регулативе из области дјелатности предузећа.

4.2.4. Служба за управљање водоводном мрежом

Дјелокруг рада Службе за управљање водоводном мрежом обухвата одређени број активности и послова који су према свом карактеру и врсти груписане у надлежности три одјељења и то: Одјељење баждарнице, мјерне опреме и замјене водомјера, Одјељење за ГИС, катастар подземних инсталација и хидраулички модел и Одјељење за детекцију губитака.

Одјељење баждарнице, мјерне опреме и замјене водомјера за 2016. годину планира спровођење следећих редовних активности:

- редовно сервисирање и баждање водомјера (којима је истекао рок употребе од пет година према унапријед одређеној динамици замјене) а у складу са законским обавезама које регулишу ту област, замјена неисправних дијелова на истим, као и ванредна замјена неисправних водомјера, те редовно сервисирање и баждање свих осталих водомјера, оријентационо 4.000 ком./год.;
- ванредно баждање водомјера на захтјев трећих лица, оријентационо 20 ком/год;
- израда седмичних планова замјене водомјера како би се унапријед знала динамика замјене водомјера, као и обавјештавање грађана о планираним активностима;
- израда мјесечног плана набавке потребне количине водомјера које је потребно набавити ради планираних активности замјене;
- израда мјесечних извјештаја о раду на терену;
- израда и достављање редовних, детаљних извјештаја о регистрованим нелегалним потрошачима и прикључцима;
- израда годишњег извјештаја у коме ће бити садржани резултати биланса воде замјењених водомјера као и откривених нелегалних потрошача и прикључака;
- редовно пломбирање водомјера при свакој редовној замјени, оријентационо 4.000 комада пломбираних водомјера;
- редовно достављање прикупљених података са терена Одјељењу за ГИС, катастар подземних инсталација и хидраулички модел;

- редовна контрола рада на терену и предузимање одговарајућих мјера у случају злоупотребе начина кориштења водомјера и
- започети активности на тражењу начина за финансијско, техничко и организационо опремање баждарнице новим радним еталонима и другом опремом.

Одјељење за ГИС, катастар подземних инсталација и хидраулички модел за 2016. годину планира спровођење следећих редовних активности:

- вршење увиђаја на терену у смислу прикупљања свих потребних података (водоводна мрежа, водоводни прикључци, потрошачи) и унос података у ГИС базу;
- стално ажурирање и контрола унијетих података у ГИС базу података, као и унос кишне канализације у ГИС базу;
- канцеларијска обрада прикупљених техничких и геодетских података у базу података као и катастар подземних инсталација;
- редовно ажурирање постојећег катастра подземних инсталација;
- редовно издавање водоводних сагласности, мишљења и сагласности на локацију а према захтјеву корисника;
- израда елабората снимања комуналног уређаја и достављање елабората Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Бијељина, у складу са Законом о премјеру и катастру непокретности („Сл. гл. РС“, број 55/03), а на основу чега се добија Потврда о извршеном снимању комуналног уређаја која је неопходна код техничког пријема и добијања употребне дозволе;
- преузимање потребних података из катастра и других комуналних предузећа (ажурне дигиталне планове, координате и висине геодетских тачака и репера са којих се врше геодетска снимања, индикације о власницима комуналних уређаја, подаци о комуналним водовима других комуналних предузећа и друго) и
- достављање потребних података (у аналогној и дигиталној форми) другим службама у оквиру АД "Водовод и канализација", као и другим правним и физичким лицима на основу њиховог захтјева.

Примарни циљ Одјељења за детекцију губитака за 2016. годину биће смањење губитака у водоводној мрежи са 47,5% колико су износили у 2015. години на 44% колико се планирају за 2016. годину. За испуњење задатог плана и циља потребно је да у оквиру службе постоји добра организација, адекватан приступ у испуњењу задатог циља, велика посвећеност како радника унутар службе тако и осталих служби те и добра припрема и обученост радника који се баве овим пословима.

Како би смањили губитке у току 2016. године потребно је осмислити добру стратегију тј. отпочети редовно праћење стања мреже а који захтјева да се крене од једног краја мреже до другог (очитавање на мјерним мјестима, проналажење мјеста цурења и њихова поправка...). Приликом израде плана активног смањења губитака за 2016. годину посматран је цјелокупан водоводни систем и на основу тога извршена подјела водоводног система на укупно **23 зоне и међузоне.**

Активности које су планиране на нивоу зона у току 2016. године и то са акцентом на зоне које показују највеће губитке су:

1. Дефинисање свих зона - планирано 23 зона и међузона: зоне 1, 2, 3, 4 и 5 са фиксним мјерачима протока а зоне 6 - 23 са мобилним мјерачима протока;
2. Преглед постојећих карата и вентила као и допуна са терена (уколико је потребна);
3. Постављање циља за смањење губитака;
4. Набавка опреме за детекцију губитака и мјерење;
5. Идентификација величина неприходоване воде по свакој зони и то постављањем мјерача, затварањем вентила, изоловањем сваке од зона појединачно и посматрањем сваке од предвиђених зона појединачно;
6. Зоне у којима су приказани највећи губици ће бити прве анализиране, детектоване и саниране.

Унутар сваке зоне планиране су следеће активности и то:

1. Дефинисање прве зоне;
2. Припрема мјерног мјеста;
3. Идентификација губитака уз помоћ опреме за детекцију;
4. Санација губитака
5. Поновна идентификација величине губитака у посматраној зони.

Обзиром да је за сваку од зона понекад потребно и неколико мјесеци (оптималан и реалан временски период 3 - 6 мјесеци) како би се губици свели на прихватљив ниво, прво ће бити изабране оне зоне које су у ноћним сатима показале највеће протицаје, тј. губитке и оне зоне у којима су већ прикупљени подаци о свим потрошачима и замијењени водомјери.

Упоредо са активностима на зонама, сталном ажурирању ГИС базе података и базе потрошача, потребно је упоредо радити и на смањењу привидних губитака и то:

- Грешке на водомјерима;
- Откивање крађе воде;
- Грешке у обрачуна и читавању водомјера и
- Грешке у предимензионираним водомјерима.

За реализацију поменутих активности у Служби за управљање водоводном мрежом предвиђена је следећа набавка:

- набавка потребне рачунарске опреме;
- набавка уређаја за детекцију кварова – корелатор и
- набавка мобилних мјерача протицаја.

4.2.5. Служба за лабораторију и лабораторијске послове

С циљем обезбјеђења хигијенки исправне воде за пиће и добијања довољног броја информација о квалитету исте, интерна лабораторија овог Друштва планира спровођење контролних и санитарно хигијенских мјера, како на Изворишту, тако и на дистрибутивној мрежи. Спровођењем планираних активности омогућиће се да узорковање и лабораторијско испитивање буду у складу са важећим правилницима, дефинисаним стандардима квалитета и потребним нивом поузданости.

Контролне активности подразумевају узорковање и испитивање по основу физичко – хемијских и микробиолошких параметара, а санитарно хигијенске се односе на испирање дистрибутивног система, испирање пијезометара, дезинфекцију бунара, дезинфекцију опреме за црпљење воде, дезинфекцију новоизграђене дистрибутивне мреже и новоизграђених инсталација стамбених објеката, цјевовода, дезинфекцију уградбеног материјала приликом поправки. Број и врста планираних активности се односи на следеће:

- 623 анализа узорака бунара;
- 2040 анализа узорака из мреже;
- 45 анализа узорака пијезометара;
- 21 анализа узорака узетих из мртвих слојева бунара;
- 7.320 анализа на резидуални хлор узорака воде узетих из хлорне станице;
- 4 дезинфекције бунара и
- 820 испирања дистрибутивне мреже (крајеви дистрибутивне мреже).

Узимајући у обзир напријед поменуте потребе хигијенско санитарних активности (дезинфекција новоизграђених цјевовода и водоводне инсталације стамбених објеката) и рад ове службе у претходном периоду, на основу тога можемо планирати у 2016. години следеће активности:

- 600 микробиолошких анализа узорака узетих након дезинфекције новоизграђених цјевовода и дезинфекције водоводних инсталација стамбених објеката;
- 96 физичко – хемијских анализа узорака;
- 60 дезинфекција новоизграђених цјевовода и
- 24 дезинфекције водоводних инсталација стамбених објекта.

С обзиром на основни циљ овог друштва, „хигијенски исправна вода“ и захтјеве важећег правилника, у току 2016. године планира се спровођење екстерних контролних активности од стране јавноздравствене установе и то:

- 416 прегледа по основу основних микробиолошких и физичко – хемијских параметара;
- 28 прегледа по основу периодичне анализе (Б програм).

Добијени резултати контролних активности, како интерне тако и екстерне лабораторије, ће се документовати у Извјештаје и биће редовно достављани на увид Општинској санитарној инспекцији.

Све анализе урађене у нашој лабораторији, што су потврдиле и анализе урађене од стране јавно здравствених установа (Регионални завод из Зворника и Завод за јавно здравље из Београда) недвосмислено су показале – **да је вода за пиће која се дистрибуира са Изворишта воде за пиће „Грмић“, као и вода у дистрибутивној водоводној мрежи исправна како у физичко – хемијском погледу, тако и у погледу микробиолошких карактеристика.**

4.2.6. Служба за канализацију

Служба канализације ће у наредном планском периоду обављати следеће активности:

- Одржавање септичких јама и прелива кућних савјета

На систему одржавања кишне канализације остало је 29 кућних савјета. У наредној години се очекује око 200 интервенција (тура) фекалном цистерном и 35 сати рада специјалног возила за прочишћавање канализације.

- Одржавање колектора и прикључака фекалне канализације

Најважнији задатак Службе у наредној години ће бити одржавање јавног фекалног канализационог система заједно са објектима који припадају канализационом систему (фекалне пумпне станице, преливи, ревизиона окна, први прикључни шахтови кућних прикључака и сл.).

Укупна дужина фекалне канализације која ће бити у систему редовног одржавања износи 52.012m^2 а обухвата:

- Новоизграђени канализациони систем – фекална канализација 21.753m^2
- Главни фекални колектор (друга фаза) – 6.700m^2
- Канализација у насељу Ковиљуше – 3.367m^2
- Канализација у насељу 5 језера – 1.256m^2
- Канализација у насељу Лозничка (Галац) – 4.586m^2
- Прикључне цијеви (улични колектор – први прикључни шахт) – 14.350m^2

Поред фекалне канализације, у надлежности Службе канализације ће у наредној години бити и одржавање 14.756m^2 новоизграђене кишне канализације и 14.000m^2 старе мјештовите кишне канализације, што укупно представља 28.756m^2 кишне канализације која је на одржавању.

- Одржавање фекалне пумпне станице (ФПС)

Одржавање фекалних пумпних станица је важан задатак Службе канализације и у наредној пословној години будући да од њиховог рада зависи несметано функционисање канализационог система у цјелини. На редовном одржавању ће бити 6 пумпних станица и то Лозничка, Пет језера, Ковиљуше, Јања, Извориште и ПС-1, а њихова контрола ће се вршити стаког дана укључујући викенде и празнике. Код одржавања пумпних станица посебан акценат треба ставити на одржавање главне пумпне станице – ПС 1 у коју долазе све отпадне воде из канализационог система и из које ће исте одлазити у Постојење за пречишћавање отпадних вода чије је изградња у завршној фази.

- Постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Постројење за пречишћавање отпадних вода је завршни дио пројекта који се финансира из обезбјеђених донаторских средстава. Изградња ППОВ-а је завршена и постројење је пуштено у пробни рад. Постројење за пречишћавање отпадних вода ће бити постројење биолошког третирања базирано на SBR (Sequencing Batch Reactor) технологији капацитета 40.000 еквивалент становника са могућношћу етапног повећања. ППОВ мора да задовољава све примјенљиве националне и ЕУ правне захтјеве укључујући и, али не ограничавајући се на Директиве Европског Савјета 91/271/ЕЕЦ које се тичу урбаних отпадних вода, као и ЕУ Директиве за третирање канализационог муља.

Након завршетка пробног рада и добијања употребне дозволе, ППОВ ће бити предато овом Друштву на коришћење и постати саставни дио Службе за канализацију. У том смислу, у Служби за канализацију је планирано да се у 2016. години рад ППОВ-а у Великој Обарској заснива на прерађивању отпадне воде у три сегмента, односно кроз три третмана у која спадају механички, биолошки и третман муља. У 2016. години је планирано да Постројење пречисти око 1.300.000 кубних метара отпадне воде, при чему ће прерада остатка муља износити око 1800 кубних метара дехидрираног муља.

Када су у питању потребне анализе, у 2016. години се очекује да интерна лабораторија ППОВ-а обавља три пута недељно све потребне анализе за чије потребе је неопходно обезбједити лабораторијски материјал и полимере чија вриједност се процјењује на око 95.000 КМ на годишњем нивоу. Осим интерних анализа, потрено је једном мјесечно вршити екстерне анализе испуштене отпадне воде и дехидрираног муља чији се трошкови процјењују на око 16.200 КМ на годишњем нивоу. Трошкови електричне енергије на ППОВ-у у 2016. години се процјењују на око 120.000 КМ. Служба за канализацију не очекује никакве додатне трошкове у 2016. години осим поменутих, будући да је Постројење у гарантном року 24 мјесеца.

Када је у питању набавка нове опреме и механизације, активности Службе канализације су усмјерене на обезбјеђење донације за набавку возила за тв-инспекцију канализације, специјалног возила за испирање канализације и фекалне цистерне чија је укупна процјењена вриједност око 740.000 Евра.

4.3. СТРУЧНА СЛУЖБА УПРАВЕ ДРУШТВА

4.3.1. Маркетиншко–медијска промоција пословних активности

У 2016. години ово Друштво ће наставити презентацију, путем расположивих електронских и писаних медија, најзначајнијих активности А.Д. "Водовод и канализација" Бијељина утврђених Планом пословања за 2016. годину.

Од садржаја прилога који би се презентовали јавности, тежиште би се усмјерило на сљедеће:

- рад органа управљања (Скупштина акционара, Надзорни одбор и Управа Друштва);
- изградњу и проширење изворишних и дистрибутивних капацитета;
- наставити промоцију увођења акредитација, овлашћења, лиценци и дозвола;
- актуелну проблематику у снабдијевању водом за пиће, застојима, прекидима, обезбјеђивању и заштити квалитета воде, раду лабораторије и др.;

- проблеме у наплати потраживања за испоручену воду и услуге канализације;
- активности на реализацији капиталних инвестиција са тежиштем на изградњи канализационог система Града Бијељине и ;
- промоцију пословних успјеха Друштва, са посебним освртом на остварене резултате пословања.

4.3.2. Одјељење за информационе технологије

У току 2016. године Одјељење за информационе технологије планира сљедеће активности:

- обављање неопходних активности на успостављању Географског информационог система и радови на повезивању ГИС базе података са базом података корисника комуналних услуга;
- одржавање и ажурирање службене интернет странице А.Д. „Водовод и канализација“ Бијељина;
- редовни послови на одржавању и сервисирању рачунара и рачунарских компоненти;
- радови на одржавању рачунарске и телефонске мреже;
- радови на унапређењу заштите рачунарске мреже и рачунара од вируса и неовлаштеностог приступа подацима;
- одржавање и дорада апликација и база података за софтверске апликације предузећа;
- радови на пребацивању базе података на Linux оперативни систем;
- радови на развоју апликације за обрачун плата;
- радови на унапређењу апликације за евиденцију радног времена и њено повезивање са апликацијом за обрачун плата;
- радови на припреми рачунара за лиценцирање оперативним система;
- повезивање Пречистача отпадних вода у Великој Обарској са Управном зградом Друштва и постављање терминала за евиденцију радног времена;
- активности на пружању обуке радницима на рачунарима и помоћ радницима у раду са рачунаром;
- активности на припреми рачунара и услужних програма за лиценцирање и
- активности на пуштању у рад ИП телефоније.

За реализацију наведених активности потребно је обезбиједити:

- набавка и уградња терминала за евиденцију радног времена;
- набавка сервера за базе података и
- набавка лиценци за оперативне системе и услужне програме.

4.3.3. Одјелење за заштиту животне средине

Одјелење за заштиту животне средине у 2016. години планира следеће активности:

- израду годишњег извјештаја о набавци и утрошку хемикалија и достављање истог надлежном Министарству;
- израду годишњег извјештаја о отпаду и достављање истог Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност;
- спровођење интерних провјера;
- едукацију по основу руковања отпадом;
- израду Техничког елабората о безбједности хемикалија као и остале документације у складу са Правилником о условима за обављање дјелатности производње, промета и коришћења хемикалија (Службени гласник РС број 27/14 и 28/14), а све у циљу добијања Рјешења за складиштење хемикалија на ППОВ-у од стране Министарства здравља и социјалне заштите РС;
- едукацију по основу захтјева стандарда ISO 22000, едукацију за интерне провјериваче, израду документације и имплементацију ISO 22000 и на крају сертификацију ISO 22000;
- организацију прве надзорне контроле по захтјевима ISO 9001 и прве надзорне контроле по захтјевима ISO 14001;
- мониторинг буке животне средине и мониторинг квалитета ваздуха и
- едукацију из области хемикалија.

4.4. ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ

У складу са Годишњом студијом ризика и планом рада, Одјелење интерне ревизије у току 2016. године редовно ће вршити следеће ревизије:

- ревизија набавке материјала, резервних дијелова, инвентара, горива, ауто гума и поступака јавних набавки;
- ревизија наплате потраживања;
- ревизија продаје;
- ревизија запошљавања и обрачуна плата;
- ревизија годишњих пописа средстава, потраживања, обавеза и капитала;
- ревизија сталних средстава;
- ревизија благајничког пословања;
- ревизија прихода и расхода;
- ревизија поступака заштите квалитета воде за пиће;
- ревизија обавеза предузећа;
- ревизија рада са повезаним лицима;
- ревизије по захтјеву и
- ванредне ревизије.

5. ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ И ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ

У пословној 2016. години, финансијско пословање овог Друштва ће се обављати у складу са законским и подзаконским прописима Босне и Херцеговине и Републике Српске, међународним рачуноводственим и ревизорским стандардима, те другим позитивним прописима БиХ и Републике Српске те општим актима Друштва.

За реализацију активности која су предвиђена Планом пословања за 2016. годину неопходна су одговарајућа средства која ће се обезбиједити из остварених прихода основне дјелатности и споредне дјелатности, удружених средстава мјесних заједница, буџета Града Бијељине и донаторских средстава (фонд ОРИО).

Споразумом о јавним услугама и мјерама за унапређење система водоснабдијевања и канализационог система на подручју општине Бијељина, који је потписан између А.Д. „Водовод и канализација“ и општине (Града) Бијељина, као и Програмом побољшања финансијског и оперативног учинка (ФОПИП), утврђена је динамика корекције цијене воде и канализације до 2016. године, када ће доћи до изједначавања цијена по свим категоријама потрошача.

За пословну 2016. годину остају исте утврђене цијене воде и канализације по категоријама без ПДВ-а као у 2015. години и то:

Табела број 1 – утврђене цијене воде и канализације

КАТЕГОРИЈА	УТВРЂЕНЕ ЦИЈЕНЕ ВОДЕ У 2016. ГОДИНИ
Домаћинства	1,30 KM
Привреда	1,30 KM
Установе	1,30 KM

Цијена канализације се утврђује на нивоу од 100 % цијене воде за објекте који су прикључени на новоизграђену фекалну канализацију, односно 50% цијене воде за објекте чији су преливи септичких јама прикључени на кишну канализацију.

У 2016. години планирано је да се испоруче сљедеће количине воде, као и одвођење отпадних вода (канализација):

Табела број 2 – планиране количине испоруке воде и отпадних вода

Редни број	Мјесец	ИСПОРУЧЕНА ВОДА (m ³)		ОТПАДНЕ ВОДЕ (m ³)	
		Остварено у 2015. год.	План за 2016. год.	Остварено у 2015. год.	План за 2016. год.
1.	I	309.444	315.633	83.992	85.672
2.	II	252.747	257.802	74.862	76.359
3.	III	256.463	261.592	74.294	75.780

4.	IV	296.059	301.980	83.239	84.904
5.	V	305.282	311.388	77.860	79.417
6.	VI	325.547	332.058	82.755	84.410
7.	VII	379.187	386.771	87.927	89.686
8.	VIII	399.039	407.020	88.110	89.872
9.	IX	345.013	351.913	89.549	91.340
10.	X	304.353	310.440	81.170	82.793
11.	XI	284.592	290.284	80.585	82.197
12.	XII	269.822	275.218	76.721	78.255
Укупно:		3.727.548	3.802.099	981.064	1.000.685

У наставку је дат графички приказ количина испоручене воде и канализације у последње три године и план испоруке за 2016. годину:

График 1: Количине испоручене воде у последње три године и план испоруке за 2016. годину

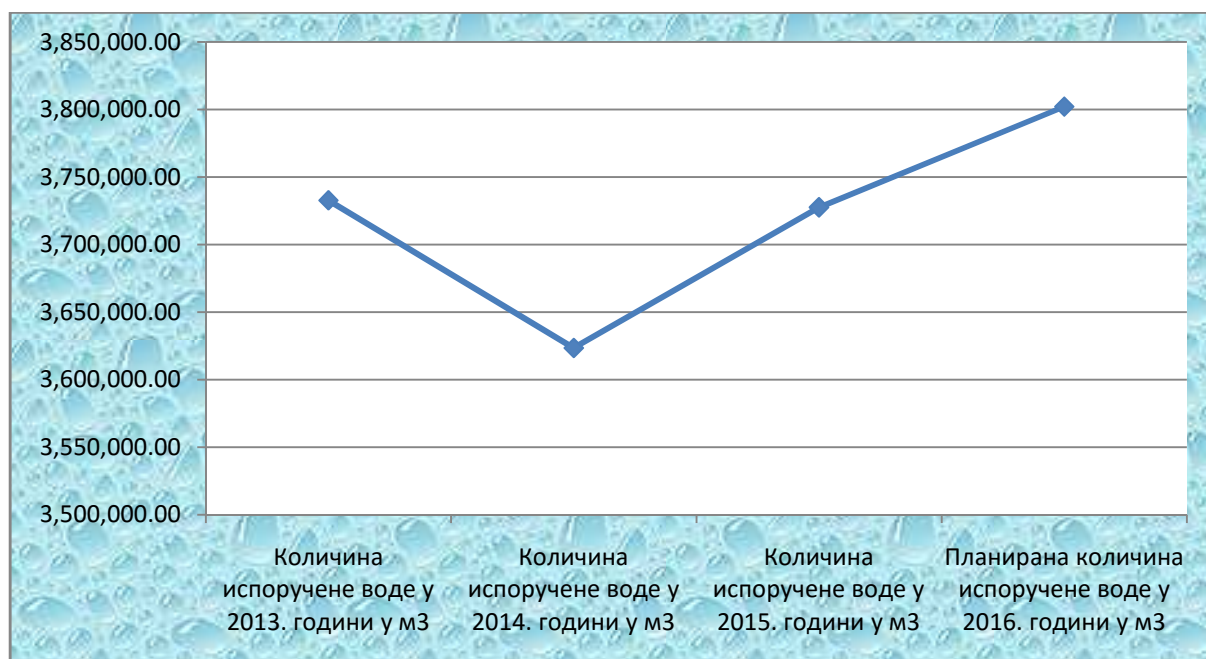

График 2: Количина отпадних вода у последње три године и план за 2016. годину

За 2016. годину планирани су следећи приходи и расходи, а како слиједи:

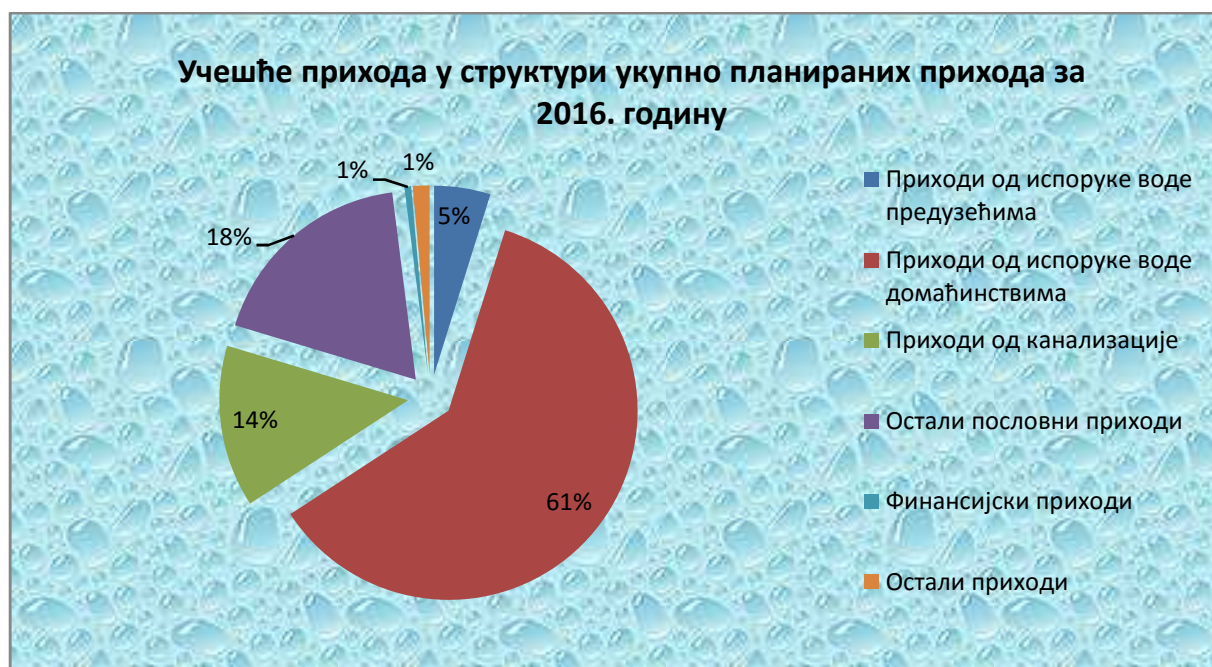
5.1. Планирани приходи

Табела број 3 – планирани приходи

Ред. број	Конто	Врста прихода	Остварени приходи у 2015. години	План за 2016. годину	Индекс 5/4	% учешћа у укупно планира. приходима
1	2	3	4	5	6	7
1.	610000	Приходи од испоруке воде повезаним правним лицима	17.931,00	18.500,00	103,17	0,21
2.	610001	Приходи од канализације - повезана правна лица	5.035,00	5.500,00	109,24	0,06
3.	610100	Приходи од услуга повезаним правним лицима	257.788,00	300.000,00	116,37	3,45
4.	611200	Приходи од изградње и проширења водоводне мреже	91.232,00	100.000,00	109,61	1,15
5.	611300	Приходи од прикључака и механизације	231.541,00	270.000,00	116,61	3,11

6.	611400	Приходи од испоруке воде предузећима	388.512,00	400.000,00	102,96	4,60
7.	611500	Приходи од испоруке воде грађанима	5.190.398,00	5.300.000,00	102,11	60,98
8.	611600	Приходи од канализације	1.132.982,00	1.200.000,00	105,92	13,81
9.	611700	Приходи од рада специјалног возила	17.472,00	20.000,00	114,47	0,23
10.	611800	Приходи баждарнице	4.969,00	5.000,00	100,62	0,05
11.	611900	Остали приходи	42.487,00	50.000,00	117,68	0,58
12.	611910	Хлорисање инсталација	6.312,00	10.000,00	158,43	0,12
13.	650200	Приходи од дотација	363.296,00	506.000,00	139,28	5,82
14.	652000	Приходи од донација	114.294,00	110.000,00	96,24	1,27
15.	659000	Приходи од рефундације	38.284,00	35.000,00	91,42	0,40
16.	659500	Приходи лабораторије	5.855,00	10.000,00	170,79	0,12
17.	659600	Приходи од израде пројектне документације	116,00	1.000,00	-	0,01
18.	659700	Остали приходи – судска такса и сл.	15.474,00	15.000,00	96,94	0,17
19.	659800	Приходи од накнаде за проширење изворишта	124.432,00	120.000,00	96,44	1,38
20.	659900	Остали пословни приходи	35.218,00	40.000,00	113,58	0,46
21.	661000	Приходи од камата	47.101,00	50.000,00	106,15	0,58
22.	677000	Наплаћена отписана потраживања	107.098,00	110.000,00	102,71	1,27
23.	679700	Приходи од укидања резервисања за накнаде и бенефиције запослени	8.262,00	10.000,00	121,04	0,12
24.	679900	Остали непоменути приходи	5.956,00	5.000,00	83,95	0,05
		УКУПНИ ПРИХОДИ:	8.252.045,00	8.691.000,00	105,32	100,00

График број 3 – графички приказ учешћа појединих прихода у структури укупно планираних прихода

За 2016. годину, укупан приход планиран је у износу од **8.691.000 КМ** што је 5,32 % више у односу на остварене укупне приходе у 2015. годину.

У укупним приходима најзначајније мјесто заузимају приходи од испоруке воде правним субјектима (предузећима), приходи од испоруке воде домаћинствима и приходи од канализације. Ова три прихода чине **79,67 %** укупно планираних прихода.

Приходи од испоруке воде правним субјектима и домаћинствима обезбједиће се испоруком око **3.802.099 m³** воде у 2016. години, уз примјену утврђених цијена на које је сагласност дао надлежни орган Скупштина Града Бијељине а које се у пословној 2016. години неће мијењати.

Приходи од канализације биће остварени одвођењем отпадних вода корисника који су већ прикључени на систем фекалне канализације као и прикључењем новим корисника на новоизграђени канализациони систем. На дан 31. децембар 2015. године на систем фекалне канализације је прикључено 8.901 корисника док је на систему кишне канализације прикључено 1.399 корисника.

Остали пословни приходи планирани су у износу од 1.592.000 КМ што је повећање за 18,03 % у односу на остварене приходе у 2015. годину. Ови приходи чине 18,32% укупно планираних прихода Друштва. Ови приходи обухватају приходе од изградње водоводне мреже који су планирани у износу од 100.000 КМ, приходе од прикључака који су планирани у износу од 270.000 КМ, приходи од услуга повезаним правним лицама 300.000 КМ, приходе од рада специјалних возила који су планирани у износу од 20.000 КМ, приходе од баждарнице и друге пословне приходе.

Финансијски приходи су планирани у износу од 50.000 КМ а биће остварени по основу обрачуна затезних камата за неплаћање рачуна у валути.

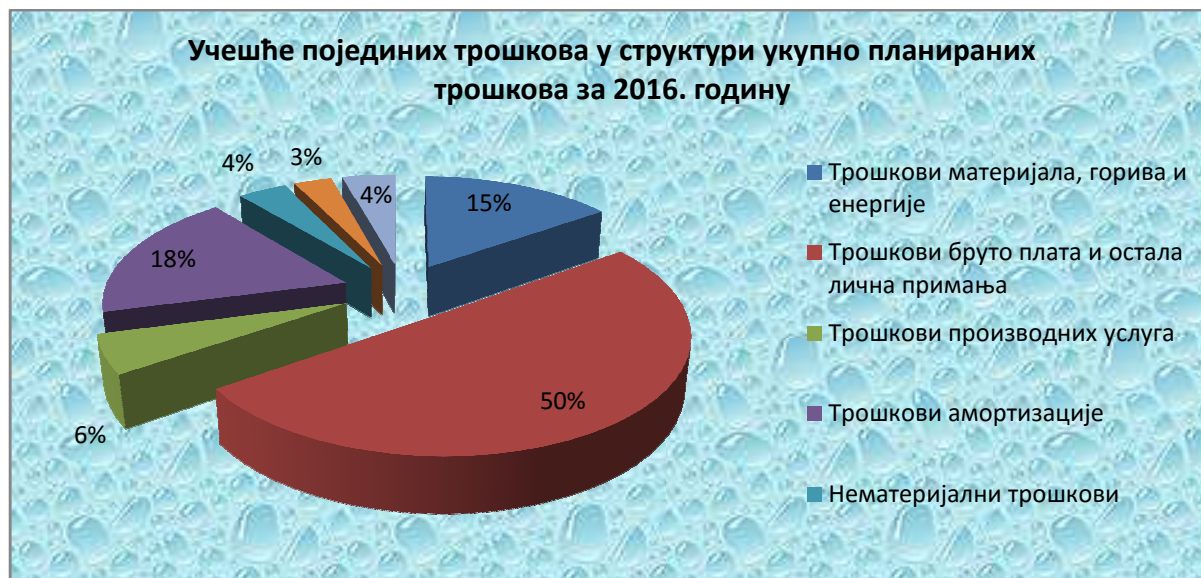
Остали приходи су планирани у износу од 125.000 КМ а биће остварени наплатом отписаних потраживања и наплатом исправљених потраживања из ранијег периода, као и укудањем резервисања за исплаћене отпремнине радницима.

5.2. Планирани расходи**Табела број 4 – планирани расходи**

Ред. Број	Конто	Врста расхода	Остварени расходи у 2015. години	План за 2016. годину	Индекс 5/4	% учешћа у укупно планира. расходима
1	2	3	4	5	6	7
1.	511000	Трошкови сировина и материјала	389.276,00	500.000,00	128,44	5,92
2.	511010	Трошкови лабораторијског материјала	9.682,00	106.000,00	1094,82	1,25
3.	511100	Трошкови резервних дијелова	21.310,00	40.000,00	187,71	0,47
4.	512200	Трошкови канцеларијског материјала	19.735,00	25.000,00	126,68	0,30
5.	512300	Трошкови ауто гума	3.481,00	8.000,00	229,82	0,09
6.	512400	Трошкови осталог материјала	11.425,00	18.000,00	157,55	0,21
7.	512500	Отпис ситног инвентара и алата	36.464,00	40.000,00	109,70	0,47
8.	513000	Трошкови горива и мазива	96.432,00	125.000,00	129,63	1,48
9.	513300	Трошкови електричне енергије	268.226,00	420.000,00	156,58	4,97
10.	520000	Трошкови бруто зарада	3.904.905,00	3.900.000,00	99,87	46,16
11.	522000	Примања чланова НО, ОР и Управљачког одбора	93.533,00	95.000,00	101,57	1,12
12.	529000	Остали лични расходи	272.238,00	250.000,00	91,83	2,96
13.	531000	Трошкови превоза	4.431,00	25.000,00	-	0,30
13.	531300	Трошкови ПТТ услуга	44.168,00	50.000,00	113,20	0,59
14.	532000	Трошкови за услуге на текућем одржавању	59.390,00	65.000,00	109,45	0,77
15.	533000	Трошкови закупнине пословних просторија	2.359,00	2.400,00	101,74	0,03
16.	535000	Трошкови маркет. реклама и огласа у новинама	60.826,00	61.000,00	100,29	0,72
17.	539100	Трошкови комуналних услуга	22.232,00	30.000,00	134,94	0,36
18.	539200	Трошкови за услуге заштите на раду	1.639,00	5.000,00	305,06	0,06
19.	539500	Непроизводне услуге по уговору о дјелу	26.114,00	35.000,00	134,03	0,41
20.	539600	Бактериолошка и хемијска анализа воде	53.518,00	67.000,00	125,19	0,79
21.	539900	Трошкови непоменутих осталих услуга	100.745,00	120.000,00	119,11	1,42
22.	540000	Трошкови амортизације	1.362.263,00	1.535.000,00	112,68	18,17

23.	541400	Трошкови резервисања за отпремнине	5.017,00	10.000,00	199,32	0,12
24.	550100	Трошкови ревизије годишњег обрачуна	11.966,00	14.000,00	117,00	0,17
25.	550200	Трошкови адвокатских услуга	5.900,00	6.000,00	101,69	0,07
26.	550300	Трошкови здравствених услуга	7.695,00	15.000,00	194,93	0,18
27.	550500	Услуге у вези са стручним усавршавањем	7.706,00	14.000,00	181,68	0,17
28.	550600	Услуге за измјене на постојећим програмима	-	10.000,00	-	0,12
29.	550900	Остале непроизводне услуге - шпедиција	1.396,00	3.000,00	214,90	0,04
30.	551000	Трошкови репрезентације	30.127,00	30.000,00	99,58	0,36
31.	552000	Премија осигурања сталне имовине	1.481,00	2.000,00	135,04	0,02
32.	552700	Премија осигурања запослених	1.317,00	2.000,00	151,86	0,02
33.	553000	Трошкови платног промета у земљи	13.736,00	15.000,00	109,20	0,18
34.	553010	Трошкови плат. промета – гаранције	3.055,00	4.000,00	130,93	0,05
35.	554000	Чланарине пословним и другим удружењим	7.502,00	8.000,00	106,64	0,09
36.	555000	Порез на имовину и накнаде	24.429,00	28.000,00	114,62	0,33
37.	556000	Допринос за професионалну рехаб. инвалида и допринос за солидарност	47.993,00	10.000,00	20,84	0,12
38.	559000	Остали нематеријални трошкови	96.061,00	150.000,00	156,15	1,78
39.	561000	Трошкови камата	226.774,00	250.000,00	110,24	2,95
40.	570200	Неотписања вриједност и додатни трошкови расход. опреме	2.446,00	5.000,00	204,42	0,06
40.	578000	Отписи краткорочних потраживања	298.207,00	300.000,00	100,60	3,55
41.	579000	Кало, растур, квар и лом залиха	391,00	1.000,00	255,75	0,01
42.	579800	Издаци за хуманитарне и културне намјене	19.580,00	20.000,00	102,15	0,24
43.	579900	Остали непоменути расходи	13.071,00	30.000,00	229,52	0,35
		УКУПНИ РАСХОДИ:	7.690.242,00	8.449.400,00	109,87	100,00

График број 2 – графички приказ учешћа појединих трошкова у структури укупно планираних трошкова

Укупни расходи Друштва планирани су у износу од **8.449.400,00 КМ** што је повећање од 9,87 % у односу на остварене трошкове за 2015. годину. Планирани раст расхода треба да обезбједи реалну основу за план набавки (да се покрију већ склопљени уговори и да обезбједи средства за покретање нових набавки у планској години).

Планирани ниво трошкови сировина и материјала (конта од 511000 до 513100) је виши за 49,76 % у односу на остварене трошкове у 2015. години. Трошкови сировине и материјала су планирани према плану одржавања и изградње водоводних линија, мрежа и прикључака а према нормативима утрошка за поједине објекте. У оквиру трошкова материјала најзначајније одступање (повећање) планирано је за трошкове лабораторијског материјала и трошкове електричне енергије. Трошкови електричне енергије су планирани у укупном износу од 420.000 КМ што представља повећање од 56,58 % у односу на остварене трошкове електричне енергије за 2015. годину. Основни разлог повећања ових трошкова јесте тај што се у 2016. години очекује пуштање у рад Постројења за пречишћавање отпадних вода чији су пројектовани годишњи трошкови електричне енергије око 120.000 КМ. Такође, значајно повећање планирано је код трошкова лабораторијског материјала јер се у овој години очекује почетак рада ППОВ-а који изискује набавку потребног материјала и полимера за рад истог.

Најзначајнији трошкови у структури укупних трошкова овог Друштва су трошкови бруто зарада и остала лична примања. У 2016. години поменути трошкови су планирани у укупном износу од 4.245.000,00 КМ, што представља 50,24 % укупно планираних трошкова овог Друштва.

Такође, значајан трошак је и амортизација основних средстава. Трошкови амортизације су планирани у укупном износу од 1.535.000 КМ што представља 18,17 % укупно планираних трошкова Друштва. Трошкови амортизације повећани су за 12,68 % у односу на остварене трошкове 2015. године будући да се у 2016. години очекује преузимање Постројења за пречишћавање отпадних вода када ће и започети обрачун амортизације на поменутом објекту.

Остали пословни расходи (трошкови) планирани су у укупном износу од 781.400,00 КМ што представља повећање од око 21,94 % у односу на остварене расходе за 2015. годину.

Финансијски расходи планирани су у износу од 250.000 КМ што представља повећање од око 10,24 % у односу на остварене трошкове 2015. године. У структури овим расхода најзначајније учешће имају расходи камата по основу дугорочних кредита Европске банке за обнову и развој.

Остали расходи су планирани у износу од 356.000 КМ и они представљају 4,21 % укупно планираних расхода Друштва. У структури ових расхода највеће учешће имају расходи по основу обезвређења потраживања (потраживања старија од 365 дана).

5.3. Планирани пословни резултат

На основу планираних укупних прихода и расхода очекивани финансијски резултат за пословну 2016. годину, био би позитиван и то:

Табела број 5 – пословни резултат

Редни број	ОПИС	2016. ГОДИНА
1.	Укупни приходи	8.691.000,00
2.	Укупни расходи	8.449.400,00
3.	Укупна бруто добит:	241.600,00

Планирана добит за 2016. годину биће искоришћена за потребе реинвестирања овог Друштва.

График број 5 – графички приказ планираног финансијског резултата за 2016. годину

5.4. План нето новчаних токова

Табела број 6 – нето новчани токови

Редни број	Опис позиције	Вриједност у КМ
1.	Укупни приходи	8.691.000,00
2.	Укупни расходи	8.449.400,00
2.1.	Материјални трошкови	-
2.2.	Трошкови енергије	-
2.3.	Амортизација	1.535.000,00
2.4.	Трошкови камата	-
2.5.	Остали трошкови	-
3.	Добит (1 – 2)	241.600,00
4.	Амортизација	1.535.000,00
5.	Бруто новчани ток	1.776.600,00
6.	Инвестиције из властитих средстава	813.000,00
7.	Нето новчани ток	963.600,00

5.5. Управљање ризицима

Управљање ризицима је кључ успјеха Друштва у остваривању циљева пословања и заштите његових интереса.

Финансијски ризици коју су обухваћени Планом пословања су:

1. Кредитни ризик
2. Цјеновни ризик
3. Ризик ликвидности и
4. Ризик новчаног тока.

5.5.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик, који је прије свега везан за пословање банака и других организација које врше финансијске услуге, подразумјева ризик промјене кредитне способности купца или дужника који може утицати на промјену вриједности финансијске имовине повјериоца. И поред чињенице да ово Друштво не врши кредитирање својих купаца у класичном смислу те ријечи, присутна је изложеност овом ризику у погледу немогућности наплате својих потраживања будући да се ради о услугама од општег друштвеног значаја као и чињенице да се пружање услуга не може условити претходном анализом кредитне способности купца.

Такође, цјелокупна социјално-економска ситуација у земљи, све лошија куповна моћ становништва, стечаји и ликвидације већег броја предузећа, још више појачавају изложеност Друштва овом ризику.

У том смислу, ово Друштво треба предузети неколико, међусобно условљених активности, које би биле усмјерена или на потпуном уклањање кредитног ризика (уколико је то уопште могуће) или на ублажавању степена његовог остварења у наредном периоду. Неке од мјера које су се у претходном периоду показале као сврсисходне са успјешним резултатом јесу, прије свега, закључење уговора о пружању комуналних услуга са потрошачима са којима до сада ти уговори нису закључени, чиме се писаним путем, на сигуран и недвосмислен начин, регулишу сва међусобна права и обавезе како овог Друштва као даваоца комуналне услуге тако потрошача као корисника комуналних услуга што за посљедицу има већи степен сигурности наплате потраживања судским путем. Такође, код потрошача код којих је ово Друштво искористило механизам искључења објекта са водоводне мреже због дуговања, потребно је приликом поновног укључења увести обавезу предаје (бјанко или ограничене) мјенице чиме ће се финансијски, оперативно и психолошки повећати степен бојазни корисника од даљих дуговања према овом Друштву.

На крају, треба напоменути да се итекако треба наставити пракса узимања (бјанко или ограничених) мјеница од стране привредних друштава обзиром да они, због лоше економске и тржишне ситуације, врло лако долазе у тешка финансијско – материјална стања у ком случају је најефикасније и најекономичније протестовати мјеницу и у што краћем периоду извршити принудним путем наплату утврђеног дуговања за пружене комуналне услуге.

5.5.2. Цјеновни ризик

Цјеновни ризик Друштва везан је цијене роба, услуга и радова који су неопходни за несметано обављање дјелатности.

Како би се избјегла изложеност овом ризику, Друштво приликом склапања уговора у поступцима јавних набавки предвиђа да до повећања цијена може доћи само уз писмену сагласност Друштва. Такође, након сваке испостављене фактуре од стране добављача, врши се провјера цијена, и у случају да се утврди неслагање у односу на уговорене цијене исти се писмено обавјештавају о утврђеном неслагању са захтјевом да се изврши исправка фактуре.

Такође, будући да у свом пословању ово Друштво користи или је користило краткорочни кредит за текућу ликвидност присутна је изложеност каматном ризику. Као модус да ово Друштво на прави начин управља овим ризиком, намеће се спровођење поступака јавне набавке финансијских услуга чиме се обезбјеђују најповољнији услови. Као критеријум за избор најповољније понуде се примјењује ефективна каматна стопа која укључује номиналну каматну стопу али и све друге трошкове одобравања кредита, чиме се избјегава ризик да се јаве неки додатни трошкови који нису били познати приликом закључења уговора.

5.5.3. Ризик ликвидности

Ликвидност привредног друштва представља његову способност да у року доспјећа измирује своје обавезе. Под ризиком ликвидности се подразумјева како ризик

ликвидности плаћања тако и ризик ликвидности имовине. Основни циљ управљања ризиком ликвидности је одржавање потребног нивоа ликвидних средстава како би се уредно и у роковима доспјећа измириле све обавезе по билансним позицијама.

Значајан ризик ликвидности коме је ово Друштво изложено је и ризик ликвидности имовине, односно ситуација када Друштво не може у цјелости да наплати своја потраживања.

Основни механизми које ово Друштво користи како би се избјегао поменути ризик јесте искључење објеката корисника са јавног система водоснабјевања, утужење потрошача (укључујући парничне, извршне, стечајне и ликвидационе поступке те ванпарничне поступке у којима се врши протест мјеница) а све у циљу принудне наплате потраживања код корисника који, ни након више усмених и писмених опомена, нису добровољно измирили своја дуговања. У том смислу, потребно је наставити (па чак и промовисати) даље закључење уговора о репрограму дуговања корисника, јер се на тај начин, потрошачима пружа додатна (по правилу друга) шанса да своја дуговања измире добровољним путем без активирања механизма судске принудне наплате који за посљедицу има увећање укупних трошкова које корисник мора платити овом Друштву али исто тако закључењем уговора о репрограму дуговања, корисници су у обавези предати и мјенице и мјеничне изјаве којима се на директан начин прекидају застарни рокови али и овом Друштву даје шанса да, сходно својој пословној политици, одлуче када, у ком износу и на који начин, ће протестовати мјеницу те наплатити спорна дуговања од конкретног корисника.

5.5.4. Ризик новчаног тока

Ризик новчаног тока је директно повезан са претходно наведеним ризицима и представља њихов одраз. Уколико посматрамо износ обавеза по основу текућег доспјећа кредита ЕБРД-а, можемо рећи да је ово Друштво изложено ризику новчаног тока.

Међутим, битно је истаћи да је у претходном периоду ово Друштво успјевало благовремено и уредно тј. у роковима доспјећа измирити све своје доспјеле обавезе, укључујући и ануитете ЕБРД-а у јануару и јулу 2015. године. Од прилива финансијских средстава од основне и споредне дјелатности, ово Друштво успјева да обезбиједи финансирање текућег пословања, мањи износ за набавку опреме за обављање дјелатности, као и за поврат доспјелих рата кредита ЕБРД-а.

Ризик новчаног тока се ублажава и набавком краткорочних кредита за ликвидност који се користе за измирење обавеза према ЕБРД-у. Осим тога, примјењујући све расположиве механизме наплате потраживања остварен је значајан помак кад је у питању прилив финансијских средстава. Проценат наплате за испоручену воду је у 2015. години је износио 99%. И у 2016. години ће се предузимати све потребне активности како би се систем наплате одржао на овако високом нивоу док ће се са друге стране рационалније приступити планирању трошкова како би и у наредном периоду Друштво било ликвидно.

6. ПРОГРАМ ИНВЕСТИЦИЈА И КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ

У току 2016. године, у зависности од извора и средстава финансирања, предвиђена је реализација следећих инвестиција, а како слиједи:

(у конвертибилним маркама)

Табела број 7 – техничка структура инвестиција

РЕД. БР.	ТЕХН. СРУКТУРА ИНВЕСТИЦИЈА	ВРИЈЕДН. ИНВЕСТ.	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА			
			СОПСТВ. СРЕДСТ- ВА	ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА ,ИНВЕСТ. И СТАНОВН.	КРЕДИТ. СРЕД.	ДОНАТ. СРЕДСТВА
1	2	3	4	5	6	7
I	НЕМАТЕРИЈАЛА УЛАГАЊА					
1.	Изградња Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)	13.752.700,28 (7.031.644)	-	-	-	13.752.700,28 (7.031.644)
2.	Набавка лиценци за оперативне системе и услужне програме	46.100,00	46.100,00	-	-	-
3.	Унапријеђење информационог система Друштва	30.000,00	30.000,00	-	-	-
II	ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ					
3.	Изградња осматрачнице за извориште „Грмић“	9.000,00	9.000,00	-	-	-
4.	Набавка и уградња пластифициране ограде	10.500,00	10.500,00	-	-	-
5.	Постављање нових бетонских стубова у огради и бодљикаве жице	27.500,00	27.500,00	-	-	-
6.	Санација фаседе објекта „Водоторањ“	200.000,00	200.000,00	-	-	-
7.	Проширење паркинг простора у двористу Управне зграде Друштва	45.000,00	45.000,00	-	-	-

8.	Изградња шљунковите стазе уз ограду Изворишта	15.000,00	15.000,00	-	-	-
9.	Реконст. постојеће водоводне мреже	75.000,00	75.000,00	-	-	-
10.	Проширење постојеће водоводне мреже	250.000,00	-	250.000,00	-	-
11.	Израда Идејног пројекта дијела дистрибутивне мреже за насеља Јужног прстена	80.000,00	-	80.000,00	-	-
12.	Претварање система натеге у индивидуалне бунаре	135.000,00	135.000,00	-	-	-
13.	Хидроизолација бунарских и ревизионих шахти на изворишту Грмић	35.000,00	35.000,00	-	-	-
III	ОПРЕМА					
17.	Набавка рачунара и рач. опреме	19.250,00	19.250,00	-	-	-
18.	Набавка канцелариј. намјештаја	5.150,00	5.150,00	-	-	-
19.	Набавка клима уређаја	16.000,00	16.000,00	-	-	-
20.	Набавка комби возила	15.000,00	15.000,00	-	-	-
20.	Набавка теренских возила „Кеди“	30.000,00	30.000,00	-	-	-
21.	Набавка камиона – кипера носивости 8 тона	30.000,00	30.000,00	-	-	-
22.	Набавка бунарских потопних пумпи	18.000,00	18.000,00	-	-	-
23.	Набавка хидровара	4.500,00	4.500,00	-	-	-
25.	Набавка електро опреме за прављење нових разводних	20.000,00	20.000,00	-	-	-

	ормара на изворишту					
26.	Набавка хидрауличног бушача	15.000,00	15.000,00	-	-	-
28.	Набавка два ручна GPS уређаја	10.000,00	10.000,00	-	-	-
29.	Набавка уређаја за детекцију кварова	21.000,00	-	-	-	21.000,00
30.	Набавка акустичног штапа	8.800,00	-	-	-	8.800,00
31.	Набавка мобилних мјерача протицаја	32.800,00	-	-	-	32.800,00
32.	Набавка специјалног возила за испирање канализације под притиском	469.399,00 (240.000еура)	-	-	-	469.399,00 (240.000 еура)
33.	Набавка возила за тв-инспекцију канализације	782.332,00	-	-	-	782.332,00
34.	Набавка и уградња терминала за евиденцију радног времена	2.000,00	2.000,00	-	-	-
35.	Фекална цистерна	195.583,00 (100.000еура)	-	-	-	195.583,00 (100.000еура)
УКУПНА ВРИЈЕДНОСТ ИНВЕСТИЦИЈА		16.405.614,28	813.000,00	330.000,00	-	15.262.614,28

7. ПЛАН ЉУДСКИХ РЕСУРСА

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у овом Друштву утврђен је, између осталог и број, квалификациона структура, опис послова и стручна оспособљеност запослених, а све ради извршавања програмских и оперативних задатака из дјелатности овог Друштва утврђених Законом о комуналним дјелатностима и другим прописима Републике Српске те Статутом као и осталим општим актима овог Друштва.

На дан 31. децембар 2015. године, ово Друштво је запошљавало укупно 215 радника.

У 2016. години нису предвиђена нова запошљавања осим у случају посебних кадровских потреба (нпр. законска обавеза запошљавања кадра одређеног профила итд) и у зависности од финансијско – материјалне ситуације овог Друштва.

У наставку је дат табеларни преглед запослених по стручној спреми, а како слиједи:

Табела број 8 – квалификациона структура запослених на дан 31. децембар 2015. године

Редни број	Стручна спрема	Број радника	Учешће
1.	Магистри / мастери	9	4,19
2.	Висока стручна спрема – ВСС	46	21,39
3.	Виша стручна спрема	8	3,71
4.	ВКВ / ССС – V степен	9	4,19
5.	Средња стручна спрема – IV	56	26,05
6.	Средња стручна спрема – III	61	28,37
7.	Средња стручна спрема – II	2	0,93
8.	Квалификовани радници	13	6,05
9.	Неквалификовани радници	11	5,12
	Укупно:	215	100,00

8. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА ИЗГРАДЊЕ КАНАЛИЗАЦИЈЕ У БИЈЕЉИНИ

8.1. Општи подаци

Град Бијељина је у претходном периоду био један од ријетких градова у окружењу који није имао канализациони систем, него су се фекалне отпадне воде прикупљале у појединачне или заједничке септичке јаме, којих је према процјенама било око 20.000. Крајњи циљ Пројекта је изградња нове канализационе мреже и замјена старе водоводне мреже у граду Бијељина, чиме би се осигурало усклађивање са прописима Европске уније за урбане отпадне воде и спријечило евентуално загађења поземних вода које се користе као извор пијаће воде. Осим тога, изградња канализационог система у Бијељини са потребним пречистачем би смањила загађеност водотока у Црноморском сливу.

8.2. Извори финансирања Пројекта и отплата кредита Европске банке за обнову и развој

Средства за финансирање Пројекта су обезбјеђена из буџета града Бијељина, кредита Европске банке за обнову и развој (ЕБРД) и донаторских средстава.

Из буџета града Бијељина планирано је да у реализацију пројекта буде уложено око 11.000.000 еура.

Осим средстава која су обезбјеђена из буџета Града, ово Друштво је са Европском банком за обнову и развој потписало два уговора о кредитном задужењу и то:

- јула 2007. године на износ од 7.000.000 еура и
- јула 2010. године на износ од 5.000.000 еура.

Општи услови кредитног задужења су следећи:

- грејс период 3 године,
- отплата зајма у 24 једнаке полугодишње рате,
- једнократна провизија 1% ,
- висина провизије на неискоришћена средстава износи 0,5% годишње,
- камата се обрачунава по промјенљивој стопи (EURIBOR + 1% марже).

Осим кредитних средстава за реализацију Пројекта су обезбјеђена и донаторска средства. Уговором о гранту који је потписан 15. фебруара 2011. године, обезбјеђено је 10,5 милиона еура донаторских средстава (EU IPA, EU Municipal Window и SIDA) за наставак изградње канализационе мреже у граду Бијељина као и 866.000 еура донаторских средстава за консултантске услуге (EC DG Enlargment i Sida).

Када је у питању отплата кредита ЕБРД-а, до 31. децембра 2015. године је по основу првог кредитног задужења из 2007. године (7.000.000 еура) плаћено десет рата у укупном износу од 5.701.411,50 КМ за главницу и 1.221.900,60 КМ за камате. Отплата другог кредитног задужења из 2010. године (5.000.000 еура) је почела 2014. године и до 31. децембра 2015. године су плаћене четири рате у износу од 1.527.279,97 КМ за главницу и 380.203,53 КМ за камате.

На дан 31.12.2015. године укупне обавезе по кредитима ЕБРД износе:

- дугорочни финансијски кредит у иностранству – кредит 1	6.841.694,50 КМ
- дугорочни финансијски кредит у иностранству – кредит 2	7.424.922,77 КМ
Укупно дугорочни кредити:	14.266.617,27 КМ

- дио дугорочних финансијских обавеза које доспјевају за плаћање до годину дана у иностранству – кредит 1 и кредит 2	1.965.273,72 КМ
--	------------------------

8.3. Преглед извршених активности на изградњи канализационог система

У периоду 1999 – 2000. године извршена је изградња дијела фекалног канализационог система на подручју насеља Галац у зони санитарне заштите изворишта Грмић. Том приликом изграђено је 1.400 m фекалног колектора пречника 250-400 mm и двије пумпне станице, а прикључено је око 800 становника

У току 2001. године изграђена је фекална канализација насеља Ковиљуше којом је на фекални канализациони систем прикључено око 600 домаћинстава. Изграђено је око 3.400 m фекалних колектора, пречника 160-300 mm.

Реализација пројекта изградње канализационог система града Бијељина се од 2005. године обавља у неколико фаза:

- **I фаза** је обухватила изградњу Главног фекалног колектора од ПС-1 до градског парка. Средства су обезбјеђена из буџета града Бијељина а радови су завршени у фебруару 2008. године.
- **II фаза** реализације пројекта је обухватила неколико етапа:
 1. II фаза I етапа је обухватила Главни секундарни фекални колектор 4 – први дио (улице Светог Саве и Незнаних јунака са припадајућим улицама). Средства за изградњу су обезбјеђена из кредита Европске банке за обнову и развој, а радови су завршени у октобру 2008. године;
 2. II фаза II етапа је обухватила Главни секундарни фекални колектор 4 – други дио (изградњу фекалне и кишне канализације у улицама Светог Саве, Професора Бакајлића, Мајора Гавриловића, Стара пруга, Незнаних јунака, Јерменска, Ивана Мажуранића, Филипа Вишњића, Видовданска, Достојевског, Зорана Радмиловића и Данила Киша). Средства су обезбјеђена из кредита Европске банке за обнову и развој, а радови су завршени у априлу 2009. године;
 3. II фаза III етапа је обухватила Главне секундарне колекторе 1 и 10 (Улице Душана Барањина, Незнаних јунака, Светозара Ћоровића, Цара Уроша, 1. маја, Иве Андрића и дио улица Сремске и Стефана Дечанског, насеље „Интергај“ и ТЦ „ТОМ“). Радови су финансирани из кредита ЕБРД-а а један дио из буџета града Бијељина. Радови су завршени у јулу 2010. године.
 4. II фаза IV етапа је обухватила Главни секундарни фекални колектор 8 (Улице Галац, Зртава фашистичког терора, Кнеза Милоша, Карађорђева, Јована Дучића (Патријарха Павла) и Потпоручника Смајића, као више припадајућих улица). Средства за изградњу ГСФК 8 су обезбјеђена из ЕУ IPA донације а радови су завршени у априлу 2013. године.
 5. II фаза V етапа је обухватила Главни секундарни колектор 3 – Мајевичка улица (Мајевичка, Меше Селимовића, Браће Гаврић, Кнез Иво од Семберије, Розе др Папо, Тиршова, Војводе Степе, Десанке Максимовиц, Његошева, Кнегиње Милице, Светог Саве, Слободана Јовановића, Жртава Јадовног, Руђера Бошковића, Цетињска, Арсенија Чернојевића, Димитрија Туцовића, Краља Милутина, Вука Карацића, 2 Априла и Трг Ђенерала Драже). Средства за финансирање су обезбјеђена из кредита ЕБРД-а и буџета града Бијељина а радови су завршени у августу 2014. године.
- **III фаза** реализације пројекта је такође обухватила неколико етапа и то:
 1. III фаза I етапа је обухватила изградњу Главног фекалног колектора од ПС-1 до ППОВ-а. Средства за финансирање овог дијела пројекта су обезбјеђена из кредита ЕБРД-а и буџета града Бијељина а радови су завршени у септембру 2013. године.
 2. III фаза II етапа је обухватила радове на пројектовању и изградњи Пречистача отпадних вода (ППОВ). Средства за реализацију ове пројектне компоненте су у потпуности обезбјеђена из донаторских средстава. Радови на изградњи ППОВ-а су још увијек у току а завршетак се према Уговору очекује у априлу 2015. године.

Осим наведених пројектних компоненти, Пројекат изградње канализационог система града Бијељина подразумјева и пројектну компоненту која се односи на проширење водоводне мреже Сјеверни прстен (ВДМ Сјеверни прстен). Радови на реализацији поменуте пројектне компоненте су завршени у јуну 2013. године а у потпуности су финансирани средствима ЕУ IPA донација. Подручје тзв. сјеверо-источног прстена је обухватило следећа села и то: Бордац, Велино Село, Остојићево, Батковић, Црњелово, Обарска, Трњаци, Међаши, Балатун и Даздарево.

На крају је битно истаћи да се тренутно спроводе активности око усаглашавања Нацрта уговора са холандском агенцијом за предузетништво, фонд ОРИО за обезбјеђење донаторских средстава у износу од 6,5 милиона еура (имплементациона фаза Пројекта). Средства су намјењена наставку изградње канализационог система Града Бијељина и достизању планираног капацитета ППОВ-а за прву фазу а који износи 40.000 еквивалент становника. Очекује се да уговор буде потписан у првој половини 2016. године, након чега ће се приступити ратификацији Уговора на нивоу Босне и Херцеговине, расписивању тендера за избор најповољнијег извођача и након тога почетку радова који се очекују у другој половини 2016. године. Овим средствима ће се изградити мрежа за прикључење додатних 13.000 еквивалент становника, чим би били обезбјеђени и додатни годишњи приходи од канализације између 600.000 КМ и 700.000 КМ.

9. ЗАКЉУЧАК

Ово Друштво ће током 2016. године наставити квалитетно и континуирано обављати све своје редовне радне задатке и дужности на задовољство свих својих корисника али и запослених у њему. Истина, ни ова година, као ни године прије ње, неће бити једноставне за пословање, имајући у виду врло тежак привредни амбијент како на макро тако и на микро (локалном) плану. Међутим, ово Друштво је од самог почетка економске кризе врло озбиљно приступило свом финансијском консолидовању што је за посљедицу имало рационализацију потрошње те успоставу ефикасног и економичног приступа својим свакодневним радним задацима. То свакако подразумјева системско и квалитативно анализирање свих могућих фактора и ризика који могу утицати на редовно пословање овог Друштва али исто тако и предузимање неопходних мјера и активности како би се степен мотивисаности радника подигао на што виши ниво, јер на крају, то има за посљедицу већу продуктивност радника те већу оперативну искориштеност људских, техничких и других ресурса којима располаже ово Друштво. Осим професионалног, стручног и савјесног ангажовања свих радника у пословним процесима овог Друштва, од круцијалног је значаја и што већи степен инволвираности и синхронизованости свих органа управљања овог Друштва (Скупштине акционара, Надзорног одбора и Управе Друштва), ПИУ тима и органа контроле (Одбора за ревизију и Интерне ревизије) јер само на такав начин, све карике у ланцу пословних процеса могу функционисати на најбољи могући начин, испуњавајући очекивања грађана Бијељине али исто тако испуњавајући све своје законске и друге преузете обавезе, а прије свега кредитне обавезе према Европској банци за обнову и развој.

У том смислу, План пословања овог Друштва за 2016. годину, осим што представља непосредну конкретизацију трогодишњег Плана пословања за период 2014 - 2016. годину, истовремено има за обавезу да циљано служи како органима управљања у овом Друштву тако и свим његовим запосленима приликом обављања активности из дјелокруга рада сваког органа појединачно тако и редовних радних задатака и дужности сваког радног мјеста појединачно.

Исто тако, осим непосредног улагања у развојне програме и пројекте те инвестирања како у људске, техничке и друге ресурсе овог Друштва, врло важан сегмент успјешног пословања овог Друштва јесте континуирано контролисање испуњености постављених циљева и планова, те предузимање свих неопходних мјера и активности на очувању радне и процесне дисциплине те дисциплиновању и рационализацији трошкова од чијег смањења зависи како ликвидност тако и послови резултат овог Друштва. Штавише, пословне активности овог Друштва у 2016. години, морају бити усаглашене како са позитивним прописима и обичајима доброг и успјешног пословања тако и комплементарни са обавезама које су преузете кредитним и донаторским аранжман са ЕБРД-ом.

Управо из наведених разлога, Одјељење за финансијско – рачуноводствене послове предузимаће, у сарадњи са интерним ревизором, директором Одјељења за интерну ревизију и Одбором за ревизију, неопходне законске и подзаконске активности на праћењу имплементације и степена остварења планираних активности и инвестиција из овог Плана пословања чиме ће се на посредан начин вршити квалитативна анализа радног учинка сваке службе појединачно те бити основ за предузимање корективних мјера за њихово побољшање у функционалном и организационом смислу.

Не треба изоставити из ума да је ово Друштво обавезно, пратећи дешавања у њеном окружењу, превентивно предузимати неопходне системске, стратешке и оперативне мјере како би се њено редовно пословање адаптирало на новонастале ситуације те адекватно прилагодило новим условима тржишне утакмице од чега, између осталог, зависи и уредно и благовремено сервисирање кредитних обавеза према ЕБРД-у што представља један од приоритетних циљева овог Друштва у 2016. години.

Број: 446/16

Дана, 19. фебруара 2016. године

ДИРЕКТОР

Предраг Перковић, дипл. правник